

ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΑΤΩΝ ΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΩΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΞΑΓΩΓΩΝ

Υπό τοῦ κ. ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ Α. ΣΑΡΑΝΤΙΔΗ

I. Ἡ τάσις τῶν ἐξαγωγῶν (1)

Αἱ ἐξ ἐξαγωγῶν συναλλαγματικά ἐισπράξεις κατὰ τὴν ἐξαγωγικὴν περίοδον 1962/63 ἐσημείωσαν περαιτέρω ἄνοδον, μετὰ τὴν κατὰ τὸ 1961/62 θεαματικὴν αὐξησιν, φθάσασαι τὸ ὕψος τῶν \$ 267,1 ἑκατ.

Πίναξ 1

Ἐξαγωγαὶ κατὰ ἐξαγωγικὰ ἔτη (εἰς ἑκατ. \$) (2)

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959,60	1960/61	1961,62	1962/63
Σύνολ. ἐξαγωγῶν	218,2	226,0	226,6	229,0	208,8	218,0	258,2	267,1
* Ἐκτ. ἐξαγωγαὶ (3)	18,4	10,8	3,4	21,2	7,1	8,3	7,2	2,8
Τακτικά »	199,8	215,2	223,2	207,8	201,7	209,7	251,0	264,3

Ἡ ἐντὸς τοῦ ἔτους 1962/63 αὐξησις τῶν ἐξαγωγῶν κατὰ \$ 8,9 ἑκατ. ἢ 3,4%, ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἐξαγωγικοῦ ἔτους, ἦτο πολὺ μικροτέρα ἐκείνης ποῦ ἐπραγματοποιήθη ἐντὸς τοῦ 1961/62 καὶ ἡ ὁποία ἀνήρχετο εἰς \$ 40,2 ἑκατ. ἢ 18,4%. Ἡ κάμψις αὕτη τοῦ ρυθμοῦ τῆς αὐξήσεως δικαιολογεῖται ἐκ πρώτης ὄψεως ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι κατὰ τὴν μετάβασιν εἰς ὑψηλότερα ἐξαγωγικὰ ἐπίπεδα δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθοῦν ἄλματα, ὡς εἰς τὴν περίπτωσιν ἐκκινήσεως ἐκ χαμηλῶν ἐπιπέδων.

Ἐκ τοῦ πίνακος 1 προκύπτει ὅτι αἱ συνολικαὶ συναλλαγματικά ἐισπράξεις ἐξ ἐξαγωγῶν φθάσασαι εἰς ἓν ἱκανοποιητικὸν ὕψος κατὰ τὸ 1956/57 ἐμφανίζουσι στασιμότητα ἢ καὶ πτώσιν τὰ ἐπόμενα ἔτη μέχρι καὶ τοῦ 1960/61, συνεπεῖα κυρίως τῆς κρίσεως τοῦ καπνοῦ. Κατὰ τὸ 1961/62 παρετηρήθη σημαντικὴ αὐξησις τῶν ἐξαγωγῶν, ὀφειλομένη εἰς τὸν βάμβακα κατὰ κύριον λόγον καὶ εἰς τὰς ὀπώρας καὶ τὸν καπνὸν κατὰ δεύτερον λόγον. Ἡ αὐξησις συνεχίσθη μὲ χαμηλὸν ρυθμὸν κατὰ τὸ 1962/63 καὶ ὀφείλεται ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν καπνόν.

1) Πρβλ. προηγηθεῖσαν παρ' ἡμῶν σύντομον ἀνάλυσιν κυριωτέρων στοιχείων τοῦ ἐξαγωγικοῦ προβλήματος καὶ τῶν ἐξελίξεών του, εἰς Σπουδὰς, τόμ. 14 (1963 - 64) σελ. 119-127.

2) Συναλλαγματικὴ στατιστικὴ.

3) Περιλαμβάνουσι τὰς παραγγελίας Ν.Α.Τ.Ο. καὶ τὰς ἐκτάκτους ἐξαγωγὰς οἴνου (1958) καὶ σίτου (1959).

Ἡ μέση ἔτησια αὐξησις τῶν ἐξαγωγῶν κατὰ τὴν περίοδον μεταξύ 1955/56 καὶ 1962/63 ἀνέρχεται εἰς 3,2%. Ἡ δὲ μέση ἔτησια αὐξησις τῆς περιόδου 1959,60 - 1962/63 ἀνέρχεται εἰς 8,7%, ἔναντι τῆς προβλεπομένης 8,1% ὑπὸ τοῦ Πενταετοῦς Προγράμματος Οἰκονομικῆς Ἀναπτύξεως 1960/64.

Ἐὰν ἐκ τῶν συνολικῶν ἐξαγωγικῶν εἰσπράξεων ἀφαιρεθοῦν αἱ παραγωγελία εἰδῶν Ν.Α.Τ.Ο. καὶ ὠρισμένοι ἔκτακτοι ἐξαγωγαὶ (σίτου, οἴνου), τότε ἡ πτώσις τῶν ἐξαγωγῶν ἐμφανίζεται ἀπὸ τοῦ ἔτους 1958 59 μέχρι τοῦ 1960/61.

Τὰς ἀνωτέρω ἐξελίξεις καὶ τάσεις εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἐξαγωγὰς προσδιορίζουν κυρίως αἱ διακυμάνσεις τῶν ἐξαγωγῶν *καπνοῦ, βάμβακος, ἐλαιοκομικῶν καὶ ὀπωρῶν*. Οὕτω, ἐὰν ἀπὸ τὰς συνολικὰς ἐξαγωγὰς ἀφαιρεθοῦν αἱ ἐξαγωγαὶ καπνοῦ, ἐμφανίζεται ἡ κατωτέρω εἰκὼν :

	1955/56	1956/57	1957/58	1958/59	1959/1960	1960/61	1961/62	1962/63
Ἐξαγωγαὶ (πλὴν καπνοῦ)	140,3	142,2	142,5	146,5	141,8	140,0	174,6	171,2

(εἰς ἑκατομ. δολларίων)

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω σειρᾶς προκύπτει ὅτι ἀπὸ τὸ 1955/56 μέχρι καὶ τὸ 1960/61 αἱ ἐξαγωγαὶ τῶν λοιπῶν πλὴν τοῦ καπνοῦ προϊόντων ἐμφανίζουν ἐν τῷ συνόλῳ τῶν στασιμότητα καὶ μόνον κατὰ τὸ 1961/62 σημειώνουν σημαντικὴν αὐξησιν, ἡ ὁποία ὅμως δὲν συνεχίσθη κατὰ τὸ 1962/63. Τούναντιον κατὰ τὸ 1962/63 παρατηρεῖται μείωσις τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ συνόλου τῶν προϊόντων πλὴν τοῦ καπνοῦ. Ἐὰν κατὰ τὴν ἀνωτέρω ὀκταετῆ περίοδον δὲν ἐσημειοῦτο συνεχῆς ἀνοδος τῶν ἐξαγωγῶν ὀπωρῶν καὶ βάμβακος ἢ στασιμότης τῶν λοιπῶν πλὴν τοῦ καπνοῦ ἐξαγωγῶν θὰ μετεβάλλετο εἰς κάμψιν. Ἡ παρεναιυτοφορία τῶν ἐλαιοδένδρων, ἐξ ἄλλου, καὶ αἱ σημαντικαὶ ἀνάγκαι τῆς καταναλώσεως εἰς ἐλαιόλαδον, ὡς ἐπίσης καὶ ἡ ἔλλειψις σαφοῦς καὶ παγίας ἐλαϊκῆς πολιτικῆς, καθιστοῦν τὰς ἐξαγωγὰς ἐλαιοκομικῶν μὴ τακτικῆν κατ' ἔτος συναλλαγματικὴν πρόσσοδον καὶ συνεπῶς ἐπηρεάζουν τὸ ὕψος τῶν συνολικῶν ἐξαγωγῶν.

Δεδομένου, ὅθεν, ὅτι ἡ κατὰ τὸ 1961/62 αὐξησις τῶν ἐξαγωγῶν ὀφείλεται κατὰ μέγιστον μέρος εἰς τὸν βάμβακα καὶ τὸν καπνόν, τοῦ δὲ 1962/63 ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν καπνόν, ἐπιτακτικὴ προβάλλει ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐξαγωγῶν τῶν λοιπῶν προϊόντων ἢ τῆς δημιουργίας καὶ νέων ἐξαγωγίμων προϊόντων μετὰ τὴν δημιουργίαν καὶ τῶν προϋποθέσεων τῆς ἐξαγωγῆς των. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ὅμως προτάσεως προκύπτει ὅτι τὸ πρόβλημα τῶν ἐξαγωγῶν εὐρίσκειται ἐντὸς τοῦ γενικωτέρου προβλήματος τῆς ἀναπτύξεως τῆς παραγωγῆς, ἡ ὁποία πάλιν προϋποθέτει τὴν ὑπαρξιν πηγῶν καὶ πλουτοπαραγωγικῶν πόρων. Ἐκ τῆς ὑπάρξεως καὶ ἀξιοποιήσεως τῶν πόρων τούτων ἐξαρτᾶται ἡ πρωτογενῆς, δευτερογενῆς καὶ τριτογενῆς παραγωγῆς. Ἡ τελευταία δὲ αὕτη ἀπὸ ἀπόψεως συναλλαγματικῶν εἰσπράξεων φαίνεται ὅτι βαίνει καλῶς ἐκδηλουμένη εἰς τὴν συνεχῆ αὐξησιν τῶν ἀδήλων πόρων (τουρισμός, μεταφοραὶ κ.λ.π.). Ἡ πρωτογενῆς (γεωργικῆ κυρίως) παραγωγή ἐξαρ-

τάται από τους φυσικούς πόρους τῆς χώρας (ἔδαφος) καὶ τὸ γεωργικὸν κεφάλαιον (landed capital), ἅτινα ἀπὸ ἐνὸς σημείου καὶ πέραν ἐμφανίζουν τεραστίαν δυσχερείαν περαιτέρω ἀξιοποίησεως. Πλὴν ὁμως διὰ τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς ἑλληνικῆς γεωργίας ὑφίστανται περαιτέρω περιθώρια ἀναπτύξεώς της διὰ τῆς ἐκμηχανίσεως, τῶν λιπασμάτων καὶ τῆς ἀποδόσεως εἰς τὴν καλλιέργειαν ἔδαφῶν μέχρι τοῦδε ἀπροσίτων ἢ ἀκαταλλήλων πρὸς καλλιέργειαν. Τὰ περιθώρια ὁμως αὐτὰ δὲν παύουν νὰ εἶναι στενὰ καὶ συνεπῶς, σημαντικὸν βᾶρος πρέπει νὰ ρίπτεται εἰς τὴν βιομηχανικὴν παραγωγὴν. Ἡ τελευταία αὕτη ἐκ τῆς φύσεώς της ἔχει σημαντικὰ περιθώρια διὰ νὰ ἀναπτυχθῆ, δεδομένου ὅτι ἀντιμετωπίζει σημαντικὴν ἐγχωρίαν ζήτησιν, ἡ ὁποία ἱκανοποιεῖται μεγάλως ἐκ τῶν εἰσαγωγῶν, ἀφ' ἐνός, καὶ εὐρείαν ἐξωτερικὴν ἀγορὰν ἀφ' ἑτέρου. Οὕτω διὰ νὰ παύσουν αἱ ἐξαγωγαὶ νὰ ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὰ ὀλίγα γεωργικὰ προϊόντα, ὡς ὁ καπνός, ὁ βάμβαξ, τὰ φρούτα κ.λ.π. θὰ πρέπει νὰ δημιουργηθῆ σημαντικὴ βιομηχανικὴ παραγωγή. Ἡ πρότασις αὕτη συνεπάγεται μακροχρόνιον προσπάθειαν ὁμως καὶ δὲν λύει τὸ πρόβλημα βραχυχρονίως, διότι προέχει ἡ ἱκανοποίησις εἰς ἄρκετὸν βαθμὸν τῶν ἐγχωρίων ἀναγκῶν καὶ ἔπεται ἡ δημιουργία σημαντικῶν ἐξαγωγικῶν ἀποθεμάτων. Ἄρα τὸ πρόβλημα συνοψίζεται εἰς τὴν δημιουργίαν κατὰ πρῶτον σοβαρᾶς βιομηχανίας βιωσίμου (ἄνευ προστασίας) καὶ κατὰ δεύτερον δημιουργίαν προϋποθέσεων ἐξαγωγῆς.

II. Μέτρα προωθήσεως τῶν ἐξαγωγῶν

Εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων ἐξαγωγῆς ἀποσκοποῦν τὰ διάφορα μέτρα, τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς ἐλήφθησαν. Καίτοι ἡ λήψις μέτρων προωθήσεως τῆς παραγωγῆς προέχει καὶ προηγείται τῶν μέτρων ἐξαγωγῶν, ἐν τούτοις τὰ τελευταῖα ταῦτα ἀποσκοποῦν εἰς τὴν βραχυχρόνιον τουλάχιστον ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος. Τοιαῦτα μέτρα προωθήσεως τῶν ἐξαγωγῶν εὐρίσκονται ἐγκατεσπορμένα εἰς διαφόρους διατάξεις μεταξὺ τῶν ὁποίων κυριώτεραι εἶναι : ὁ Α.Ν. 1848/51 «Περὶ παροχῆς δασμολογικῶν διευκολύνσεων πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν προϊόντων», ὁ νόμος 2861/54 «Περὶ μέτρων ἐνίσχυσεως τῆς ἐξαγωγῆς βιομηχανικῶν καὶ ἄλλων ἐγχωρίων προϊόντων», καὶ τὸ τελευταῖον Ν.Δ. 4231 τοῦ 1962 «Περὶ μέτρων προωθήσεως τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου». Ἐπίσης ἔχουν ἐκδοθῆ διάφοροι ἀποφάσεις τῆς Νομισματικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὴν χρηματοδότησιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου. Βασικαὶ ἀποφάσεις εἶναι ἡ ὑπ' ἀριθμ. 1121 τῆς 30-10-1959, δι' ἧς ἤρθησαν οἱ περιορισμοὶ χρηματοδοτήσεως τῶν ἐξαγωγῶν, καὶ αἱ ὑπ' ἀριθμ. 1236/21.3.62 καὶ 1246 7.7.62 δι' ὧν καθορίζεται εὐνοϊκὴ χρηματοδότησις τῶν βιομηχανικῶν καὶ βιοτεχνικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν ἐξαγουσῶν προϊόντα εἰς τὴν ἄλλοδαπὴν. Βασικῆς σημασίας εἶναι ἐπίσης, ἡ τελευταία κωδικοποίησις τῶν ἀποφάσεων τῆς Ν.Ε. καὶ ἡ μελετωμένη ἀσφάλισις τῶν ἐπὶ πιστώσει πωλήσεων εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Τέλος, δεόν νὰ μνημονευθῆ καὶ ἡ μελετωμένη ἴδρυσις Ὄργανισμοῦ Προωθήσεως τῶν ἐξαγωγῶν.

III. Διάρθρωσις τῶν ἐξαγωγῶν

Ἡ διάρθρωσις τῶν ἐξαγωγῶν μεταξύ 1961/62 καὶ 1962/63 παρέμεινε ἡ αὐτή. Τὴν αὐξησιν τῆς ποσοστιαίας συμμετοχῆς τοῦ καπνοῦ καὶ τῶν ὀπωρῶν ἀντεστάθμισεν ἡ μείωσις τοῦ βάμβακος καὶ τῶν μεταλλευμάτων. Ἡ ποσοστιαία συμμετοχὴ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων εἰς τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν παρέμεινε σχεδὸν ἀμετάβλητος. Γενικῶς, καθ' ὅλην τὴν περίοδον τῶν τελευταίων ἐτῶν, παρὰ τὴν αὐξησιν τῶν συνολικῶν ἐξαγωγικῶν εἰσπράξεων (ἀπὸ \$ 218,2 ἑκατ. τὸ 1955/56 εἰς \$ 267,1 ἑκατ. τὸ 1962/63), ἡ διάρθρωσις τῶν δὲν ἐσημείωσεν οὐσιώδη μεταβολὴν παραμένοντος ἐντόνου τοῦ γεωργικοῦ χαρακτῆρος τούτων. Συνεπεία τούτου ὑφίσταται στενὴ ἐξάρτησις τῶν ἐξαγωγῶν καὶ τῶν διακυμάνσεων τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. Ἀλλὰ πλέον τῆς διαπιστώσεως αὐτῆς ὑπάρχει καὶ τὸ γεγονός ὅτι ὁ κορμὸς τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ ὀλίγα γεωργικὰ προϊόντα, τὰ ὁποῖα ἐντόνως ἐπιπρεάζουν τὰς συνολικὰς ἐξαγωγὰς.

Ἐὰν ἐξαιρέσωμεν ὀλίγα προϊόντα (καπνὸς, σταφίς, χαρούπια, σῦκα, βάμβαξ), τῶν ὁποίων ὁ κύριος ὄγκος διοχετεύεται εἰς τὸ ἐξωτερικόν, αἱ ἐξαγωγαὶ τῶν λοιπῶν γεωργικῶν προϊόντων ἀντιπροσωπεύουν ἐλάχιστον ποσοστὸν τῆς παραγωγῆς των.

Πίναξ 2

Ποσοστὰ ἐξαγωγῶν ἐπὶ παραγωγῆς (Μ.Ο. 1954 - 62)

1. Σουλτανίνα	89 %	11. Μῆλα	12 %	17. Ὄρυζα	1 %
3. Κορινθιακὴ	73 %	10. Σταφυλαί	14 %	2. Χαρούπια	77 %
4. Καπνὸς	68 %	7. Λεμόνια	32 %	5. Σῦκα	54 %
6. Βάμβαξ	53 %	12. Πορτοκάλια	11 %	15. Γεώμηλα	2 %
14. Ἐλαιόλαδον	5 %	9. Μανδραίνια	18 %	Πεπονοειδῆ	10 %
8. Ροδάκινα	28 %	16. Βερύκκοκα	1 %	13. Οἶνος	10 %

Συνεπεία τοῦ ἐντόνου γεωργικοῦ χαρακτῆρος τῶν ἐξαγωγῶν ἡ συμβολὴ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων εἶναι μικρὰ καὶ δὲν ὑπερβαίνει τὸ 4% τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν, ἐὰν δὲν συνηπολογισθοῦν αἱ παραγγελίαι Ν.Α.Τ.Ο. καὶ τὰ ἐπεξεργασμένα γεωργικὰ προϊόντα. Ἐκ στατιστικῆς τοῦ Ο.Ε.С.Д. προκύπτουν τὰ ἀκόλουθα ποσοστὰ γεωργικῶν ἐξαγωγῶν ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν τῶν κάτωθι χωρῶν.

Πίναξ 3

Ποσοστὰ γεωργικῶν ἐξαγωγῶν ἐπὶ συνόλου ἐξαγωγῶν

	Μ.Ο. 1952/55	1961		Μ.Ο. 1952/55	1961
Ἀυστρία	2.2	4.8	Ἰσπανία	56.5	55.3
Ἰταλία	24.8	16.0	Δανία	73.4	58.1
Νορβηγία	27.7	19.6	Ἑλλάς	74.1	63.5
Πορτογαλία	32.9	29.1	Τουρκία	65.5	67.0
Ὀλλανδία	37.5	29.4			

Δεδομένου ότι τρία μόνον προϊόντα — καπνός, σταφίδες, βάμβαξ — απο-τελοῦν τὸ 60% τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν προκύπτει ὅτι αἱ ἐνδεχόμεναι ἀπό-τομοι διακυμάνσεις τῶν εἰσπράξεων ἐκ τούτων — εἴτε λόγω τιμῶν, εἴτε λόγω ποσοτήτων — θὰ ἐπηρεάζουν ἀποφασιστικῶς τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγικῶν εἰσπράξεων. Οὕτω, κατὰ τὸ 1959/60 αἱ εἰσπράξεις ἐσημείωσαν σημαντικὴν πτώσιν λόγω κυρίως μειωμένων εἰσπράξεων ἐκ καπνοῦ καὶ βάμβακος. Κατὰ τὸ 1961/62 αἱ συνολικαὶ εἰσπράξεις ἐπαρουσίασαν σημαντικὴν αὔξησιν (+ \$ 40,2 ἑκατ.) συνεπεῖα κυρίως ἠύξημένων ἐξαγωγῶν βάμβακος, καὶ τὸ 1962/63 αἱ ἐξαγωγαὶ ἠύξθησαν περαιτέρω κατὰ \$ 8,9 ἑκ. συνεπεῖα ἀποκλειστικῶς ἠύξημένων εἰσπράξεων ἐκ καπνοῦ.

Ἡ κατὰ τὸ ἐξαγωγικὸν ἔτος 1962/63 ἐπιτευχθεῖσα αὔξεις ἔναντι τοῦ 1961/62 εἶναι μικρὰ σχετικῶς, καταλήγει δὲ νὰ εἶναι μείωσις ἐὰν ἀφαιρεθῇ ἡ αὔξητικὴ ἐπίδρασις τῶν καπνικῶν εἰσπράξεων. Πλὴν ὅμως τὸ ὕψος εἰς τὸ ὁποῖον ἔχουν φθάσει αἱ ἐξαγωγαὶ κατὰ τὰ δύο ἐξαγωγικὰ ἔτη 1961/62 - 1962/63 καὶ τὸ ὕψος εἰς τὸ ὁποῖον προβλέπεται νὰ φθάσουν κατὰ τὰ προσε-χῆ ἔτη εἶναι τὸ προϊόν ἀφ' ἑνὸς μὲν εὐνοϊκῶν γεωργικῶν ἐσοδειῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ μονιμωτέρων ὀργανικῶν βελτιώσεων, ἔστω καὶ ἀτόνως ἐμφανιζομένων. Αἱ μονιμώτεροι αὗται βελτιώσεις ἀνάγονται εἰς τὴν προσπάθειαν βελτιώσεως τῶν ποικιλιῶν τῶν ἐξαγωγίμων νωπῶν προϊόντων, τὴν ἀναδιάρθρωσιν τῶν καλλιεργειῶν, τὴν καλλιτέραν ἐμπορίαν καὶ τὴν ἐκ μέρους τοῦ κράτους προσ-πάθειαν δημιουργίας συνθηκῶν ἐξαγωγῆς.

Ἡ κατὰ \$ 8,9 ἑκ. αὔξεις ἐντὸς τοῦ 1962/63 καὶ ἡ κατὰ \$ 40,2 ἑκ. αὔξεις ἐντὸς τοῦ 1961/62 εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῶν κατωτέρω αὔξομειώσεων εἰς τὰ ἐπὶ μέρους προϊόντα :

Πίναξ 4

Αὔξομειώσεις (+, -) ἐξαγωγικῶν εἰσπράξεων ἐπὶ μέρους προϊόντων

	1961/62	1962/63	(εἰς ἑκατ. \$)
Καπνός	+ 5,6	+ 12,3	
Βάμβαξ	+ 16,8	- 6,3	
Κορινθιακὴ	- 1,6	- 1,5	
Σουλτανίνα	+ 3,5	+ 3,2	
Ἐλαιοκομικὰ	+ 1,2	+ 5,6	
Ὀπῶραι	+ 8,8	+ 2,9	
Δέρματα	+ 0,7	- 1,9	
Ρητινικὰ	- 3,3	- 2,5	
Ὀρυκτὰ - Μετ/τα	- 1,0	- 2,3	
Βιομηχ. - Βιοτ. προϊόντα	+ 2,0	- 0,1	
Εἶδη Ν.Α.Τ.Ο.	- 1,1	- 4,4	
Λοιπὰ	+ 8,6	+ 3,9	
	<u>+ 40,2</u>	<u>+ 8,9</u>	

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω στοιχείων προκύπτει ὅτι κατὰ μὲν τὸ 1961/62 ἡ

αύξησης οφείλεται κατά 42% εις τὸν βάμβακα κατὰ δὲ τὸ 1962/63 ἀποκλειστικῶς εις τὸν καπνόν.

IV. Σχέσις ἐξαγωγῶν, λοιπῶν μεγεθῶν καὶ οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως

Αἱ ἐξαγωγαὶ κατὰ τὸ 1962/63 ἐχρηματοδότησαν κατὰ 41% τὰς δι' εἰσαγωγὰς πληρωμὰς καὶ συνεπῶς παραμένει ἀκάλυπτον τὸ 59%, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ καὶ τὸ ἔλλειμμα τοῦ Ἐμπορικοῦ Ἴσοζυγίου. Οἱ καθαροὶ ἄδηλοι πόροι ἐχρηματοδότησαν κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον τὸ 49% τῶν δι' εἰσαγωγὰς πληρωμῶν καὶ οὕτως ἀμφότεραι αἱ συναλλαγματικαὶ πηγαὶ ἐχρηματοδότησαν τὸ 90% τῶν εἰσαγωγῶν, παραμένοντος ἀκαλύπτου τοῦ 10%, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ἔλλειμμα τῶν τρεχουσῶν συναλλαγῶν. Ἡ Ἑλλάς εὕρισκομένη εἰς τὸ στάδιον τῆς οἰκονομικῆς ἀναπτύξεως μὲ συνεχῶς αὐξανόμενον τὸ ἐθνικὸν εἰσόδημα καὶ μὲ ὑψηλὴν ροπήν πρὸς εἰσαγωγὰς ἀντιμετωπίζει συνεχῶς αὐξανόμενας ἀνάγκας διὰ πληρωμὰς. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν τελευταίων τούτων τείνει ἡ προσπάθεια αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν ἀγαθῶν καὶ ὑπηρεσιῶν. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὰς ἐξαγωγὰς ἀγαθῶν δεόν νὰ λεχθῆ ὅτι ἡ αὐξησης αὐτῶν δὲν δύναται νὰ παρακολουθήσῃ τὸν ρυθμὸν αὐξήσεως τῶν εἰσαγωγῶν. Οἱ δὲ ἄδηλοι πόροι καίτοι ἀποτελοῦν βραχυχρονίως τὸν σημαντικώτερον ἴσως παράγοντα ἐξισορροπήσεως, μακροχρονίως, ἐν τούτοις, φέρουν μεθ' ἑαυτῶν τὸν ἐνδεχόμενον φόβον τῆς μὴ ὀρθῆς κατευθύνσεως τῆς ἀναπτύξεως τῆς οἰκονομίας. Ἐρωτᾶται, ὅμως εἶναι δυνατὴ ἡ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἀνάπτυξις τῶν ἐξαγωγῶν ὥστε νὰ ἀντιμετωπίζουσι τὰς ἠϋξημένας πληρωμὰς δι' εἰσαγωγὰς; Δύο προβλήματα δημιουργοῦνται: ἀφ' ἑνὸς μὲν, ἡ ἀνάγκη δημιουργίας μεγάλου ὄγκου ἐξαγωγίμου παραγωγῆς, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ δυνατότης ἀπορροφήσεως τῆς παραγωγῆς τῶν κατὰ παράδοσιν προϊόντων μας ὑπὸ τῆς ἐξωτερικῆς ἀγορᾶς. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ, εἰς τὸ πρῶτον πρόβλημα, ὡς καὶ εἰς τὴν ἀρχὴν ἐλέχθη, αἱ δυνατότητες μεγάλου ὄγκου ἐξαγωγίμου παραγωγῆς εἶναι περιορισμέναι λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς ἰδιομορφίας τῆς ἑλληνικῆς γῆς καὶ τῆς γεωργικῆς ἰδιοκτησίας. Ὡς πρὸς τὰς δυνατότητας ἀπορροφήσεως δεόν νὰ λεχθῆ ὅτι τὰ κατὰ παράδοσιν ἐξαγωγίμα προϊόντα μας ἀντιμετωπίζουσι ἀνελαστικὴν ζήτησιν, ἡ δὲ προσπάθεια διοχετεύσεως τῆς ἠϋξημένης παραγωγῆς των εἰς τὴν διεθνή ἀγορὰν θὰ πρέπει νὰ συνδυασθῆ μὲ μείωσιν τιμῶν καὶ συνεπῶς ἀπώλειαν διαθεσίμων πόρων, λόγῳ χειροτερεύσεως τῶν ὄρων ἐμπορίου. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ μείωσις τῶν τιμῶν — ἡ ὁποία συνεπάγεται μείωσιν ἢ στασιμότητα ἢ μικρὰν αὐξησην τοῦ γεωργικοῦ εἰσοδήματος — καίτοι θὰ καταστήσῃ ἐφικτὴν τὴν διάθεσιν τούτων, ἐν τούτοις ὑπάρχουν ἄλλα προϊόντα τῶν ὁποίων μακροχρονίως αἱ προοπτικαὶ δὲν εἶναι εὐδαίμονοι ἢ ἱκανοποιητικαὶ εἰς ἀρκετὸν βαθμὸν. Ὡς πρὸς τὸν καπνόν, ἡ τάσις τῆς καταναλώσεως δὲν βοηθᾷ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐξαγωγῶν ἀνατολικῶν καπνῶν ὡς πρὸς τὸν βάμβακα, ἡ τεραστία τεχνολογικὴ ἐξέλιξις τοῦ κλάδου τῶν τεχνητῶν ὑφανσίμων ἰνῶν καὶ ὁ ἐθισμὸς τῆς καταναλώσεως εἰς νέα προϊόντα δημιουργοῦν προβλήματα εἰς τὴν βαμβακουργίαν ὡς πρὸς τὰς σταφίδας, οἱ πελά-

ται μας είναι περιωρισμένοι και δύσκολος ή πειθώ καταναλώσεως του προϊόντος τούτου από μεγαλύτερον αριθμόν καταναλωτών, εκτός εάν εμφανισθῆ μέθοδος αξιοποιήσεως τῆς σταφίδος καὶ προορισμοῦ τῆς δι' ἄλλην χρῆσιν.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω γενικῶν διαπιστώσεων προκύπτει ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας ἐπιβάλλεται ἀφ' ἐνὸς μὲν διὰ νὰ ὑπάρξουν ἐξαγωγίμα βιομηχανικὰ προϊόντα καὶ νὰ ἀντιμετωπισθῆ τὸ πρόβλημα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ διὰ νὰ ἀντιμετωπισθῆ τὸ πρόβλημα τῆς ἀνεργίας. Ἐκ τῆς ἀνωτέρω προτάσεως προκύπτει ὡς προαπαιτούμενον ἡ διενέργεια ἐπενδύσεων. Ἡ κατανομή δὲ τῶν ἐπενδύσεων δεόν νὰ εἶναι τοιαύτη ὥστε νὰ ἐξασφαλίζῃ ἐν καθαρὸν ἐξαγωγικὸν πλεόνασμα, τὸ ὁποῖον νὰ ἀντισταθμίξῃ τὸ καθαρὸν εἰσαγωγικὸν πλεόνασμα, τὸ ὁποῖον προκύπτει ἐκ τῶν ἐπενδύσεων εἰς κλάδους δι' ἐγχώριον κατανάλωσιν.

V. Αἱ ἐξαγωγικαὶ τιμαὶ

Ὁ δείκτης μέσης ἀξίας ἐξαγωγῶν ἐσημείωσε κατὰ τὸ 1962/63 αὔξησιν κατὰ 9,8 %, ἐναντι τοῦ ἔτους 1961/62 (1961=100, 1961/62=98,7, 1962/63=108,4). Ἡ σημαντικὴ αὕτη αὔξησις τῶν τιμῶν προσεπόρισε συναλλαγματικὴν ὠφέλειαν περίξ τῶν \$ 20 ἑκατ. καὶ ὀφείλεται εἰς τὴν ὑψώσιν τῶν τιμῶν τοῦ καπνοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ μέση ἐξαγωγικὴ τιμὴ ἀπὸ \$ 1.314 τὸν τόννον (1961/62) ἀνῆλθεν εἰς \$ 1.817 (1962/63). Ἡὑξημένοι ἦσαν κατὰ τὸ 1962/63, ἐναντι τοῦ 1961/62, αἱ μέσαι τιμαὶ τῶν ἐλαιοκομικῶν, τῶν σταφυλῶν, τῶν σύκων, τῶν ἐσπεριδοειδῶν, τῶν ροδακίνων καὶ τοῦ σιδηροपुरίτου. Ἀντιθέτως, μειωμένοι ἦσαν αἱ τιμαὶ τῶν σταφίδων, βάμβακος, οἴνου εἰς βαρέλια, ρητινικῶν προϊόντων κ.λ.π.

Κατὰ τὰ τρία πρὸ τοῦ 1962/63 ἔτη ὁ δείκτης μέσης ἀξίας ἐξαγωγῶν παρέμεινεν εἰς τὰ αὐτὰ ἐπίπεδα, μετὰ τὴν ἀπότομον πτώσιν τοῦ κατὰ τὸ 1958/59. Κατὰ τὴν πρὸ τῆς συναλλαγματικῆς ἀναπροσαρμογῆς τοῦ 1953 περίοδον ὁ δείκτης ἐμφανίζεται κατερχόμενος μὲ μέσον ἐτήσιον ρυθμὸν περίξ τοῦ 7%. Μετὰ τὸ 1954 ἀρχίζει νὰ ἀνέρχεται μέχρι τοῦ ἔτους 1959, ὅτε ἐνεφάνισεν ἀπότομον πτώσιν.

Ἐκ τῶν καταρτιζομένων ὑπὸ τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς δεικτῶν προκύπτει ὅτι αἱ τιμαὶ τῶν γεωργικῶν εἰδῶν εἰς τὸν παραγωγὸν ἐβελτιώθησαν σημαντικῶς κατὰ τὰ ἔτη 1961 - 1963. Οὕτω ἐναντι 100 τῆς τριετίας 1956 - 58 ὁ δείκτης ἀπολαμβανομένων ὑπὸ τῶν ἀγροτῶν τιμῶν ἀνῆλθε διὰ μὲν τὰ εἶδη ἐσωτερικῆς καταναλώσεως εἰς 105,5 (1962) καὶ 118,9 (ἀ' ἐξάμηνον 1963), διὰ δὲ τὰ εἶδη ἐξωτερικῆς καταναλώσεως (σταφίδες, βάμβαξ, καπνός, ἐσπεριδοειδῆ, ἐλαιοκομικά, οἶνος, μήλα καὶ ἀμύγδαλα) εἰς 131,3 (1962) καὶ 131,5 (ἀ' ἐξάμηνον 1963). Ἡ βελτίωσις αὕτη, ἡ ὁποία εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα καὶ τὴν βελτίωσιν τοῦ ἀγροτικοῦ εἰσοδήματος εἶναι ἀποτέλεσμα ἀφ' ἐνὸς μὲν τῆς ἀσκουμένης πολιτικῆς προστασίας τῶν τιμῶν, ἀφ' ἐτέρου δὲ ἐκτάκτων παραγόντων, ὡς ἡ καταστροφὴ τῶν ἐσοδειῶν εἰς τὴν Εὐρώπην λόγω τοῦ περνοσπόρου καὶ τῶν κακοκαιριῶν κ.λ.π. Ἡ ἀνοδος ὁμοῦ τῶν παραγωγικῶν τιμῶν ὠθοῦσα εἰς ἀνοδὸν τῶν ἐξαγωγικῶν τιμῶν δυσχεραίνει τὴν ὁμαλὴν διοχέτευσιν τῶν

προϊόντων εις τὸ ἐξωτερικόν. Μακροχρονίως θὰ πρέπει νὰ ἐπιδιώξωμεν διὰ μειώσεως τοῦ παραγωγικοῦ κόστους καὶ τοῦ κόστους διακινήσεως νὰ διατηρήσωμεν τὰς τιμὰς εις λογικὰ ἐπίπεδα διὰ νὰ μὴ παρουσιασθῇ πάλιν ἡ περιπτώσις τοῦ καπνοῦ, τοῦ ὁποίου αἱ ἐξαχθεῖσαι ποσότητες ἦσαν μειωμένα διὰ λόγον τῶν ὑψηλῶν τιμῶν.

VI. Γεωγραφικὴ κατανομὴ τοῦ Ἐξαγωγικοῦ Ἐμπορίου

Ἡ αὔξησις τοῦ διακρατικοῦ ἐμπορίου ὑπῆρξε κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη σημαντικὴ. Αὕτη δὲν ἦτο ὁμοῦς ἀνάλογος διὰ τὰς διαφόρους γεωγραφικὰς περιοχὰς καὶ οἰκονομικὰς ἐνώσεις.

Πίναξ 5

Ἐξαγωγὰι εἰς ἑκατομ. \$

	1958	1962	Ποσοστ. αὔξησις
Παγκόσμιαι ἐξαγωγὰι (πλὴν Κομμουνιστ. Κόσμου)	95.400	124.000	30 %
Η.Π.Α	17.920	21.644	20 %
Λατινικὴ Ἀμερικὴ	8.890	10.200	15 %
Δυτικὴ Εὐρώπη (Ε.Ο.Κ.)	41.550	58.440	40 %
(Ε.Ε.Τ.Α.)	(22.769)	(34.204)	(50 %)
(Ε.Ε.Τ.Α.)	(6.134)	(20.461)	(27 %)

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος προκύπτει ὅτι ἀπὸ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης αἱ ἐξαγωγὰι τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. ηὐξήθησαν κατὰ 50 %, ἔναντι μόνον 20 % τῶν παγκοσμίων ἐξαγωγῶν καὶ 27 % τῆς ἐτέρας ἐνώσεως, τῆς Ε.Ε.Τ.Α. Ἡ αὔξησις τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου τῆς Ε.Ο.Κ. ἦτο μεγαλύτερα μεταξὺ τῶν χωρῶν αὐτῆς παρὰ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ λοιποῦ κόσμου. Ἀφ' ἐνὸς μὲν αἱ τάσεις δασμολογικοῦ ἀφοπλισμοῦ τῶν διαφόρων ἤδη σχηματισθεισῶν τελωνειακῶν ἐνώσεων, ἀφ' ἐτέρου δὲ αἱ προσπάθειαι τῶν Η.Π.Α. μὲ τὸ σχέδιον «περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἐμπορίου» ὀδηγοῦν εἰς ἕνα γενικώτερον δασμολογικὸν ἀφοπλισμὸν καὶ μίαν περαιτέρω ἀπελευθέρωσιν τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου μεταξὺ τῶν κρατῶν.

Ἡ Ἑλλάς, παρ' ὅλον πού συνεδέθη ἀπὸ 1ης Νοεμβρίου 1962 μετὰ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος, ἐν τούτοις, αἱ πρὸς τὴν τελευταίαν αὐτὴν ἐξαγωγὰι ἐμειώθησαν κατὰ τὸ 1962/63 ἔναντι τοῦ 1961/62, ὡς ἐμφαίνεται ἀπὸ τὸν κατωτέρω πίνακα 6.

Ἐκ τοῦ κατωτέρω πίνακος 6 προκύπτει ὅτι ἡ γεωγραφικὴ κατανομὴ τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου δὲν ἤλλαξε οὐσιωδῶς μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1957/63, πλὴν τῆς αὔξήσεως τῆς συμμετοχῆς τοῦ Σοβιετικοῦ Συγκροτήματος. Αἱ πρὸς τὰς ἀνατολικὰς χώρας ἐξαγωγὰι σημειοῦν καθ' ὅλα τὰ ἔτη ἄνοδον, τῆς ὁποίας ὁ ρυθμὸς ἐκάμφθη κατὰ τὸ 1962/63, ὅτε αἱ ἐξαγωγὰι ἀνῆλθον εἰς ἐπίπεδον ὑπερδιπλάσιον ἐκείνου τοῦ 1957/58. Παρὰ τὸ γεγονός ὅτι αἱ πρὸς ἀνατολικὰς χώρας ἐξαγωγὰι ἔφθασαν εἰς ἐπίπεδον, πού ὁ περαιτέρω ρυθμὸς ἀνόδου ἀνα-

Πίναξ Β

Γεωγραφική Κατανομή 'Εξαγωγικοῦ 'Εμπορίου (έκατ. \$)

	1957/58	%	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	%
Η Π.Α.	36,6	16,2	32,0	32,7	35,8	37,8	49,8	18,6
Περιοχή Στερλίνας	23,7	10,5	23,2	23,9	23,6	24,1	25,7	9,6
Ε.Ο.Κ.	88,2	38,9	98,1	71,8	67,2	86,7	81,4	30,5
Λοιπὰι χώραι ΕΝΣ	16,8	7,4	11,6	11,8	14,0	19,4	19,6	7,3
Σοβιετ. Συγκρότ.	26,9	11,9	37,1	41,9	51,3	57,0	58,6	22,0
Λοιπή Εὐρώπη	19,0	8,4	11,3	14,2	14,2	23,0	17,9	6,7
Μέση 'Ανατολή	9,5	4,2	8,4	4,6	6,2	6,2	8,8	3,3
'Απω 'Ανατολή	3,0	1,3	4,0	3,6	1,1	2,2	2,7	1,0
Λατινική 'Αμερική	1,9	0,8	3,1	3,9	4,4	1,4	1,4	0,5
Λοιπὸς Κόσμος	1,0	0,4	0,2	0,4	0,2	0,4	1,2	0,5
	226,6	100	229,0	208,8	218,0	258,2	267,1	100

μένεται μειωμένος, ἐν τούτοις, ὑφίστανται περιθώρια περαιτέρω αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν. Ἡ αὐξησις ὁμως τῶν πρὸς τὰς χώρας αὐτὰς ἐξαγωγῶν ὑποχρεώνει καὶ διὰ μίαν ἀνάλογον ἐξέλιξιν τῶν εἰσαγωγῶν, δεδομένου ὅτι τὸ ἐμπόριον διεξάγεται ἐπὶ διμεροῦς βάσεως. Πράγματι καὶ αἱ εἰσαγωγαὶ ἐκ τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν ηὔξηθησαν συνεχῶς, φαίνεται δὲ ὅτι ὁ ρυθμὸς αὐξήσεως ἀνεκὸπῃ ἀπὸ τοῦ 1961. Οὕτω αἱ εἰσαγωγαὶ ἀπὸ \$ 21,3 ἑκατ. τὸ 1956 ἀνῆλθον εἰς \$ 57,6 ἑκατ. τὸ 1960, \$ 59,9 ἑκατ. τὸ 1961 καὶ \$ 60,6 ἑκατ. τὸ 1962. Εἰς τὴν τοιαύτην ἐξέλιξιν τῶν ἀπὸ τὰς ἀνατολικὰς χώρας εἰσαγωγῶν συντέμνουν καὶ τὰ ληφθέντα κατὰ τὸ 1959 μέτρα στροφῆς ἐνὸς τμήματος τῶν εἰσαγωγῶν πρὸς χώρας διμερῶν συμβάσεων διὰ τὴν διευκόλυνσιν τῶν ἐξαγωγῶν.

Ἡ ἀξιολόγησις τῶν ἀποτελεσμάτων ἐκ μιᾶς συνεχοῦς αὐξήσεως τῶν πρὸς τὰς ἀνατολικὰς χώρας ἐξαγωγῶν δὲν εἶναι εὐκόλος ὑπόθεσις. Ἡ ἐπὶ διμεροῦς βάσεως διεξαγωγή τοῦ ἐμπορίου καὶ ἡ ἐντεῦθεν σύνδεσις τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς εἰσαγωγὰς δημιουργεῖ μὲν προϋποθέσεις αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν ἢ ἀνακουφίσεως ἐκ τῶν τυχόν ὑπορχόντων ἀδιαθέτων ἀποθεμάτων καὶ συνεπῶς ἀποτελεῖ βραχυχρονίως ἀποδεκτὴν λύσιν, οὐχ ἦττον ὁμως τὰ ἀποτελέσματα δεόν νὰ κριθοῦν βαθύτερον διὰ τοὺς ἐξῆς λόγους: α) ἡ πέραν ὠρισμένου ἐπιπέδου αὐξησις τῶν πρὸς χώρας διμερῶν συμβάσεων ἐξαγωγῶν ἐπηρεάζει τὴν ἐσωτερικὴν διάρθρωσιν τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν τιμῶν, καὶ β) ἡ σημαντικὴ αὐξησις τοῦ ποσοστοῦ συμμετοχῆς τῶν χωρῶν διμερῶν συμβάσεων εἰς τὸ σύνολον τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἐμπορίου δημιουργεῖ συγκέντρωσιν καὶ ἐξάρτησιν τῶν ἐξαγωγῶν. Βασικὰ στοιχεῖα διὰ τὴν προώθησιν τοῦ ἐξαγωγικοῦ μας προβλήματος εἶναι ἡ δημιουργία ἀνταγωνιστικοῦ κόστους καὶ ἡ πολυμέρεια τόσοσιν ὡς πρὸς τὰ ἐμπορεύματα, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὰς χώρας προορισμοῦ.

Κατόπιν τῆς συνδέσεως τῆς χώρας μας μετὰ τῆς Ε.Ο.Κ. γεννᾶται τὸ ἐρώτημα ποῖα θὰ εἶναι ἡ τύχη τοῦ ἐμπορίου ἰδίως μετὰ τὰς χώρας τοῦ Σοβιετικοῦ Συγκροτήματος καὶ διὰ τὰ προϊόντα ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα κατὰ τὸ μεγαλύ-

τερον μέρος άπορροφώνται ύπ' αὐτῶν (ὡς τὰ έσπεριδοειδῆ). Λόγω τῆς διαδοχικῆς μειώσεως τῶν δασμῶν καὶ τῶν πάσης φύσεως περιορισμῶν ἐπὶ τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. προβλέπεται αὐξησις τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ αὐτὰς διὰ στροφῆς ἑνὸς μέρους τῶν εἰσαγωγῶν ἀπὸ τὰς ἀνατολικὰς χώρας πρὸς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. Διὰ τὸ νὰ μὴ θιγοῦν, ὁμως αἱ ἐξαγωγαὶ πρὸς τὰς ἀνατολικὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι ὄλαι ὁμοῦ ἀποτελοῦν τὸν δεῦτερον κατὰ σειρὰν πελάτην μετὰ τὴν Ε.Ο.Κ., προεβλέφθη ὑπὸ τοῦ Πρωτοκόλλου ὑπ' ἀριθμ. 8 τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως ἢ ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος χορήγησις δασμολογικῶν ποσοστώσεων μονομερῶς μέχρι συνολικῆς ἀξίας κατ' ἔτος ἀντιστοιχοῦσης εἰς τὸ 10% τῆς ἀξίας τῶν συνολικῶν εἰσαγωγῶν ἐκ τρίτων χωρῶν, δηλ. ποσὸν \$ 32 ἑκατ. περίπου. Πέραν τούτου, ἡ Ἑλλάς δύναται πρὸς τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν νὰ χορηγῇ δασμολογικὰς ποσοστώσεις βάσει τοῦ ἄρθρου 21 τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως μετὰ προηγουμένην, ὁμως, ἔγκρισιν τοῦ Συμβουλίου Συνδέσεως. Ἄρα εὐρύνεται ἡ δυνατότης χορηγήσεως ποσοστώσεων ἐπὶ μειωμένῳ δασμῷ πρὸς χώρας διμερῶν συμβάσεων. Θέμα προέκυψε μετὰξὺ τῶν Ἀνατολικῶν χωρῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους, δηλ. διὰ τὴν παραχώρησιν αὐτομάτως καὶ εἰς τὰς Ἀνατολικὰς χώρας τῶν δασμολογικῶν μειώσεων, αἱ ὁποῖαι θὰ παραχωρηθοῦν εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν Τσεχοσλοβακίαν καὶ τὴν Ρωσίαν, ἡ μὲν πρώτη οὕσα μέλος τῆς G.A.T.T. δὲν δύναται νὰ ἀξιώσῃ ἐφαρμογὴν τῆς ρήτρας διότι ἡ G.A.T.T. ἐξαιρεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ρήτρας διὰ τὰς τελωνειακὰς ἐνώσεις (ὅπως εἶναι ἡ Ε.Ο.Κ.), διὰ δὲ τὴν δευτέραν τὸ ἰσχύον συμβατικὸν καθεστῶς μετὰξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Ἑλλάδος ἐξαιρεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ρήτρας. Θέμα ὁμως ὑφίσταται διὰ τὴν Οὐγγαρίαν καὶ τὰς ἄλλας ἀνατολικὰς χώρας, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι μέλη τῆς G.A.T.T. καὶ διὰ τὰς ὁποίας ὑφίσταται συμβατικὴ ὑποχρέωσις ἐφαρμογῆς τῆς ρήτρας. Πλὴν ὁμως δύναται νὰ ἀντιπαρατηρηθῇ ὅτι ἡ διεθνὴς πρακτικὴ ἐξαιρεῖ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ρήτρας τοῦ μᾶλλον εὐνοουμένου κράτους ἐκ τῶν τελωνειακῶν ἐνώσεων καὶ ὑφίσταται ἐν πάσῃ περιπτώσει καὶ μετὰξὺ τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν ἐνωσις μὲ τὸ ὄνομα COMEKON, πού ἀποβλέπει εἰς ἀμοιβαίας παραχωρήσεις μετὰξὺ τῶν συμμετεχουσῶν εἰς αὐτὴν χωρῶν. Ἡ ἐφαρμογὴ ἀντιποίνων ἐκ μέρους τῶν ἀνατολικῶν χωρῶν θὰ περιορίζετο ἴσως εἰς τὴν ἐπιβάρυνσιν τῶν ἑλληνικῶν προϊόντων κατὰ 15% ἐπὶ πλέον, διὰ τῆς ἐφαρμογῆς ἑνὸς δευτέρου δασμολογίου, πού ἔχουν αἱ χώραι αὐταὶ καὶ δὲν θὰ ἐξικνεῖτο πέραν αὐτοῦ διὰ λόγους πολιτικῶς περισσότερον.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐξέλιξιν τῶν πρὸς τὰς ἀνατολικὰς χώρας ἐξαγωγῶν, αἱ ἐξαγωγαὶ πρὸς χώρας ἐλευθέρου συναλλάγματος παρέμεινον οὐσιαστικῶς στάσιμοι. Αἱ πρὸς Η.Π.Α. ἐξαγωγαὶ ἦσαν στάσιμοι κατὰ τὴν περίοδον 1957/1958 — 1961/62 καὶ μόνον τὸ 1962/63 σημειοῦν σημαντικὴν αὐξησιν, λόγῳ ἠϋξημένων εἰσπράξεων ἐκ καπνοῦ.

Αἱ πρὸς τὴν περιοχὴν στερλίνιας ἐξαγωγαὶ παραμένουν στάσιμοι σημειώσεως μικρᾶς αὐξήσεως κατὰ τὸ 1962/63. Τὸ ποσοστὸν ὁμως συμμετοχῆς τῆς

περιοχής αυτής εις τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν ἀπὸ 10,5% τὸ 1957/58 κατῆλθεν εἰς 9,6% τὸ 1962/63.

Αἱ ἐξαγωγαὶ πρὸς τὰς λοιπὰς, πλὴν τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ τῆς Μ. Βρετανίας, χώρας τῆς Δ. Εὐρώπης ἐσημείωσαν πτώσιν κατὰ τὴν περίοδον 1957/58 μέχρι 1960/61 καὶ μόνον τὸ 1961/62 φθάνουν εἰς ἐπίπεδον ἀνώτερον τοῦ 1957/58. Κατὰ τὸ 1962/63 αἱ ἐξαγωγαὶ εὐρίσκονται εἰς τὸ αὐτὸ μὲ τὸ 1961/62 ἐπίπεδον, τὸ δὲ ποσοστὸν συμμετοχῆς εἰς τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν παρέμεινε μεταξύ 1957/58 καὶ 1962/63 σταθερόν.

Αἱ ἐξαγωγαὶ πρὸς τὴν περιοχὴν τῆς Ε.Ο.Κ. ἐσημείωσαν συνεχῆ μείωσιν ἀπὸ τοῦ 1957/58, ἡ δὲ κατὰ τὸ 1958/59 σημαντικὴ αὐξησις ὀφείλεται εἰς τὰς ἐκτάκτους ἐξαγωγὰς οἴνων εἰς Γαλλίαν, ὁπότε ἀφαιρουμένων τούτων (\$ 11,4 ἔκ.) αἱ ἐξαγωγαὶ ἐμφανίζονται μειωμένοι. Ἀνάκαμψιν ἐκ τῆς συνεχοῦς πτώσεως ἐμφανίζουν αἱ ἐξαγωγαὶ κατὰ τὸ 1961/62 πλησιάσασαι τὸ ἐπίπεδον τοῦ 1957/58. Κατὰ τὸ 1962/63 ὁμως, ἐμφανίζουν καὶ πάλιν μείωσιν ἔναντι τοῦ 1961/62, παρὰ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἔτος 1962/63 ἦτο τὸ πρῶτον ἔτος μετὰ τὴν συνδυσιν τῆς χώρας μας μετὰ τὴν περιοχὴν αὐτήν. Ἐνῶ ἡ συμμετοχὴ τῆς Ε.Ο.Κ. εἰς τὸ σύνολον τῶν ἐξαγωγῶν ἦτο κατὰ τὸ 1957/58 38,9% κατῆλθεν αὕτη εἰς 30,5% κατὰ τὸ 1962/63.

Ἡ κατὰ τὰ ἀνωτέρω διαπιστωθεῖσα μὴ ἱκανοποιητικὴ ἐξέλιξις τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. ὀφείλεται κυρίως εἰς τὸ γεγονός ὅτι αἱ χώραι αὗται εἶναι ἀγορασταὶ τῶν κατὰ παράδοσιν ἑλληνικῶν γεωργικῶν προϊόντων, τὰ ὁποῖα ἀντιμετωπίζουν ἀνελαστικὴν ζήτησιν. Οὕτω, ἡ ἀνωτέρω δυσμενὴς ἐξέλιξις ἀντανακλᾷ τὴν ἐξέλιξιν τῆς ζητήσεως εἰς τὰς χώρας αὐτάς. Αἱ εἰσαγωγαὶ ἑλληνικῶν καπνῶν εἰς τὴν Ε.Ο.Κ., τοῦ κυριωτέρου ἐξαγωγίμου προϊόντος μας, ἐμφανίζουν συνεχῆ μείωσιν, ἐνῶ αἱ εἰσαγωγαὶ ἄλλων καπνῶν αὐξάνουν συνεχῶς. Τοῦτο ἀντανακλᾷ τὴν μεταβολὴν εἰς τὰς καπνιστικὰς συνηθείας, ἀφ' ἑνὸς διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ σιγαρέττου μὲ φίλτρον, διὰ τὸ ὁποῖον ἡ ἀνάγκη προσμίξεως ἀνωτέρας ποιότητος καπνῶν μειοῦται, ἀφ' ἑτέρου διὰ τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ ἀμερικανικοῦ τύπου σιγαρέττου, διὰ τὸ ὁποῖον χρησιμοποιεῖται καπνὸς τύπου «Virginia». Ἐπίσης, ἕτερος παράγων τῶν δυσχερειῶν τὰς ὁποίας ἀντιμετωπίζει ὁ ἑλληνικὸς καπνὸς εἶναι ἡ αὐξησις τῆς παραγωγῆς καὶ διαθέσεως, ἰταλικοῦ καὶ βουλγαρικοῦ καπνοῦ καὶ ἡ μεγάλη προσπάθεια τῆς Ροδεσίας - Νυασσαλάνδης αὐξήσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ἐξαγωγῶν καπνῶν τῆς, τὰ ὁποῖα εἶναι κατωτέρας ποιότητος, ἀλλὰ διατιθέμενα εἰς πολὺ χαμηλὰς τιμὰς κατακτοῦν ὁσημέραι τὰς ξένας ἀγοράς. Οὕτω, ἡ παραγωγή τῆς Ροδεσίας ἀπὸ 13 χιλ. τόννους τὸ 1938 ἔφθασε τοὺς 105 χιλ. τόννους τὸ 1962, αἱ δὲ ἐξαγωγαὶ πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. ὑπερεδιπλασιάσθησαν μεταξύ 1958 καὶ 1962. Αἱ εἰσαγωγαὶ ἑλληνικῶν σταφίδων καὶ οἴνων ἐμειώθησαν ἀπὸ τοῦ 1958. Καθ' ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰς ἐξαγωγὰς νωπῶν ὀπωρῶν εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. δεόν νὰ λεχθοῦν τὰς ἑξῆς: Αἱ ἐξαγωγαὶ ἐσπεριδοειδῶν εἶναι περιορισμένοι, αἱ ἐξαγωγαὶ ροδακίνων ηὐξήθησαν σημαντικῶς, αἱ δὲ ἐξαγωγαὶ μήλων ἐξαρτῶνται ἐκαστοτε ἀπὸ τὴν αὐτόθι παραγωγὴν. Αἱ λοιπαὶ νωπαὶ ὀπώρραι (βερύκκοκα, φράουλα κ.λ.π.) εἶναι περιορισμένοι, δεδομένου ὅτι περι-

ωρισμένη είναι και η εξαγωγίμος ποσότης. Εἰς τὰς νωπὰς ὀπώρας ἡ Ἑλλάς ἀντιμετωπίζει εἰς τὸν χῶρον τῆς Ε.Ο.Κ. τὸν ἀνταγωνισμόν κατὰ πρῶτον λόγον τῆς Ἰταλίας καὶ κατὰ δεύτερον τῆς Γαλλίας, αἱ ὁποῖαι πλεονεκτοῦν τόσον ἀπὸ ἀπόψεως μεταφορικοῦ κόστους, ὅσον καὶ ἀπὸ πλευρᾶς ὀργανώσεως. Τὸ συμπέρασμα, τὸ ὁποῖον προκύπτει ἐκ τῶν ἀνωτέρω εἶναι ὅτι ἡ κυρία αἰτία τῆς μὴ ἱκανοποιητικῆς ἐξελίξεως τῶν εξαγωγῶν εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. εἶναι ἡ παραγωγικὴ δομὴ τῆς χώρας καὶ ἡ κατ' ἀκολουθίαν αὐτῆς διάρθρωσις τῶν ἑλληνικῶν εξαγωγῶν. Παρὰ τὴν κατὰ 50% μείωσιν τῶν ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν βιομηχανικῶν προϊόντων δασμῶν εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. καὶ τὴν εἰς τὰ κυριώτερα γεωργικὰ προϊόντα (καπνός, σταφίς, κ.λ.π.) εὐνοϊκὴν μεταχείρησιν ἔναντι τρίτων χωρῶν, αἱ εξαγωγαὶ κατὰ τὸ 1962/63 οὐδεμίαν αὐξησιν ἐπαρουσίασαν. Πράγματι, ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ μείωσις τῶν δασμῶν δὲν εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον αὐξάνει τὰς εξαγωγάς, ἀλλὰ πρέπει προηγουμένως νὰ ὑπάρχη εξαγωγίμος ποσότης τῶν ἐν λόγω προϊόντων. Ἡ κατὰ 50% μείωσις τῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν βιομηχανικῶν εἰδῶν θεωρεῖται σημαντικὴ, πλὴν ὅμως ἡ Ἑλλάς δὲν διαθέτει εξαγωγίμα βιομηχανικὰ προϊόντα, πλὴν ἐλαχίστων (εἶδη λαϊκῆς τέχνης, κλωστοῦφαντουργικὰ) διὰ τὰ ὁποῖα ὅμως ὁ παράγων τοῦ κόστους παίζει σημαντικὸν ρόλον ἀντισταθμίζων τὴν μείωσιν τῶν δασμῶν. Ἡ μείωσις, ἐπίσης, τῶν ἐπὶ τοῦ καπνοῦ δασμῶν ἀντεσταθμίσθη ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ τὴν αὐξησιν τῶν τιμῶν τοῦ προϊόντος τούτου.

Ἡ Ἑλλάς παρὰ τὰς δυσχερείας ποὺ συναντᾷ εἰς τὴν τοποθέτησιν τῶν γεωργικῶν τῆς προϊόντων θὰ ἠδύνατο διὰ μιᾶς κοινῆς πολιτικῆς μετὰ τῆς κυρίως ἀνταγωνιστρίας χώρας, τῆς Ἰταλίας, νὰ ἀποτελέσῃ τὸν κύριον προμηθευτὴν ἀνατολικοῦ καπνοῦ καὶ σταφίδων, καὶ ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἰταλίας τοὺς κυριωτέρους προμηθευτὰς νωπῶν ὀπωρῶν, δεδομένου ὅτι αἱ λοιπαὶ χώραι τῆς Ε.Ο.Κ. δύνανται, λόγω μεγάλης καταναλωτικῆς ἀγορᾶς, νὰ ἀπορροφήσουν ἀνέτως τὴν παραγωγὴν αὐτῶν. Ἄλλωστε εἰς τοῦτο θὰ συνέτεινε καὶ ἡ καθιέρωσις τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς ἐπὶ ἐκάστου προϊόντος, με ἀπώτερον σκοπὸν οὐδεμίαν τῶν χωρῶν τῆς Ε. Ο. Κ. καὶ ἡ Ἑλλάς νὰ συναντοῦν δυσχερείας εἰς τὴν γεωργικὴν παραγωγὴν καὶ τὰς εξαγωγάς. Τὴν ἀνωτέρω διατυπωθεῖσαν πιθανότητα μειώνει τὸ γεγονός ὅτι ἡ Ε.Ο.Κ. ἤρχισε νὰ διαπραγματεύεται διὰ τὴν σύναψιν συμφωνιῶν καὶ με ἄλλας χώρας (Τουρκία, Ἰράν, Ἰσραήλ, κ.λ.π.), αἱ ὁποῖαι εἶναι ἐν πολλοῖς ἀνταγωνίστριαι τῆς Ἑλλάδος. Οὕτω μειώνεται τὸ συγκριτικὸν διὰ τὴν χώραν μας πλεονέκτημα καὶ τίθεται ἐπὶ τάπητος τὸ πρόβλημα τῆς δυναμικῆς ἀναπτύξεως καὶ ἀλλαγῆς τῆς διάρθρωσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν εξαγωγῶν, ἀνεξαρτήτως ἀποβλέψεως πρὸς εὐνοϊκὰς μεταχειρίσεις, αἱ ὁποῖαι, βεβαίως, πρέπει νὰ ἐπιδιώκωνται ὑπὸ τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς.

Κατωτέρω ἐξετάζεται ἡ ἐξέλιξις τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων εἰς τὰς διαφόρους περιοχὰς καὶ χώρας συμπληρωματικῶς πρὸς ὅσα ἐλέχθησαν ἀνωτέρω.

1) Αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῶν Η.Π.Α. ἐκ τῆς εξαγωγῆς ἑλληνικῶν προϊόντων ἠξήθησαν ἐντὸς τοῦ 1962/63 κατὰ \$ 12,0 ἑκατ. καὶ συνεπῶς εἰς τὴν κατὰ \$ 8,9 ἑκατ. αὐξησιν τῶν συνολικῶν εξαγωγῶν συνέβαλον μόνον αἱ Η.Π.Α. Ἡ

αύξησις οφείλεται κυρίως εις τὸν καπνόν, τοῦ ὁποίου αἱ φορτωθεῖσαι ποσό-
τητες πρὸς Η.Π.Α. ἦσαν αἱ αὐταὶ με' ἐκείνας τοῦ 1961/62, ἐνῶ ἡ μέση τιμὴ
ἐξαγωγῆς ἀνῆλθεν εἰς \$ 2.274 ἀνὰ τόννον, ἔναντι \$ 1.716 τοῦ 1961/62. Ἐκ τοῦ
κατωτέρω πίνακος σαφῶς προκύπτει ἡ ἰσχυρὰ συγκέντρωσις τῶν ἐξαγωγῶν
εἰς Η.Π.Α. εἰς ἓν μόνον προϊόν, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ 70%, τῶν πρὸς τὴν
χώραν αὐτὴν ἐξαγωγῶν.

Πίναξ 7

Ἐξαγωγὰ εἰς Η. Π. Α. (εἰς ἑκατ. \$)

	1960/61	1961/62	1962/63
Καπνός	25,1	26,1	34,5
Σταφίδες	1,0	0,5	1,2
Βάμβαξ	0,2	0,8	1,1
Ἐλαιοκομικά	1,0	1,4	1,6
Δέρματα-γουναρικά	1,0	1,6	1,6
Μετ'/τα-Ὀρυκτὰ	3,6	2,5	1,7
Λοιπὰ	3,9	4,9	8,1
	35,8	37,8	49,8

Πλὴν τοῦ καπνοῦ αὐξησιν ἐσημείωσαν αἱ ἐξαγωγὰ σταφίδων, ὄπωρῶν
καὶ κλωστοῦφαντουργικῶν. Αἱ ἐξαγωγὰ κλωστοῦφαντουργικῶν ἀνῆλθον κατὰ
τὴν περίοδον 1962/63 εἰς \$ 1,1 ἑκατ. ἔναντι μόνον \$ 0,1 ἑκατ. τοῦ 1961/62.

2) Αἱ ἐξαγωγὰ εἰς τὴν περιοχὴν τῆς στερλίνιας ἠυξήθησαν ἐντὸς τοῦ
1962/63 κατὰ \$ 1,6 ἑκατ. ἔναντι τοῦ 1962/63. Εἰδικώτερον αἱ πρὸς τὸ Ἠνω-
μένον Βασίλειον ἐξαγωγὰ ὄπωρῶν, βιομηχανικῶν, ὄρυκτῶν καὶ καπνοῦ ἐση-
μείωσαν αὐξησιν, ἐνῶ αἱ ἐξαγωγὰ κορινθιακῆς, βάμβακος, οἴνων καὶ κολοφω-
νίου μείωσιν. Καὶ ἡ μὲν μείωσις τῶν εἰσπράξεων ἐκ κοριανθιακῆς καὶ κολοφω-
νίου οφείλεται εἰς μειωμένας μέσας τιμὰς ἐξαγωγῆς, τοῦ δὲ βάμβακος εἰς μειω-
μένας τιμὰς καὶ ποσότητες, αἱ ὁποῖαι δὲν ἐφορτώθησαν εἰς ἕκτασιν ὡς κατὰ τὸ
1961/62, πρώτου ἔτους σοβαρῶν ἀγορῶν ἑλληνικοῦ βάμβακος ἐκ μέρους τοῦ
Η.Β. Αἱ πρὸς τὸ Ἠν. Βασίλειον ἐξαγωγὰ παρουσιάζουν συγκέντρωσιν εἰς τὴν
κορινθιακὴν σταφίδα, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ 50% περίπου τῶν πρὸς τὴν
χώραν αὐτὴν ἐξαγωγῶν.

3) Ἐνῶ κατὰ τὴν περίοδον 1961/62 αἱ ἐξαγωγὰ πρὸς τὰς χώρας τῆς
Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ἐνεφάνισαν σημαντικὴν ἀνάκαμψιν μετὰ
τὴν κατὰ τὰ προηγούμενα ἔτη πτώσιν των, (τὸ 50% τῆς συνολικῆς αὐξή-
σεως τῶν ἐξαγωγῶν ὠφείλετο εἰς τὴν πραγματοποιηθεῖσαν αὐξησιν ἐκ τῶν
χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ.), κατὰ τὸ 1962/63 αἱ ἀπὸ τὰς χώρας αὐτὰς εἰσπράξεις
ἐσημείωσαν μείωσιν κατὰ \$ 5,3 ἑκατ. ἔναντι τοῦ 1961/62. Ἡ μείωσις αὕτη
προῆλθεν ἀπὸ ὄλας τὰς χώρας πλὴν τῆς Ἰταλίας.

Πίναξ 8

Ἐξαγωγὰι πρὸς χώρας Ε.Ο.Κ. (εἰς ἑκατ. \$)

	1960/61	1961/62	1962/63
Δ. Γερμανία	38,1	48,7	45,4
Γαλλία	11,1	13,9	10,7
Ἰταλία	9,4	14,0	16,9
Ὀλλανδία	6,6	7,1	5,6
Βέλγιον	2,0	3,0	2,8

Αἱ κατὰ προϊόν ἐξαγωγὰι εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. ἔχουν ὡς ἀκολουθῶς :

Πίναξ 9

Ἐξαγωγὰι κυριωτέρων προϊόντων πρὸς Ε.Ο.Κ. (εἰς ἑκατ. \$)

	1960/61	1961/62	1962/63
Καπνὸς	24,7	30,1	29,8
Βάμβαξ	4,4	10,3	6,7
Σταφίδες	7,7	9,7	9,3
Ὀρυκτὰ—Μεταλλεύματα	8,3	7,7	6,9
Νωπαὶ ὀπῶραι	2,0	6,5	8,2
Παραγγελίαι Ν.Α.Τ.Ο.	8,2	7,2	2,8
Δέρματα ἀκατέργαστα	3,1	3,3	2,3
Ἐλαικομικὰ	0,8	0,9	3,1
Ρητινικὰ	1,6	1,7	1,4
Κλωστοῦφαντουργικὰ	—	0,3	—
Λοιπὰ βιομηχανικὰ	0,3	1,2	0,5
Λοιπὰ	6,1	7,8	10,4
	67,2	86,7	81,4

Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος προκύπτει ὅτι τὰς σημαντικωτέρας μειώσεις ἐσημείωσαν ὁ βάμβαξ καὶ αἱ παραγγελίαι εἰδῶν Ν.Α.Τ.Ο. Ὡς πρὸς τὰ λοιπὰ προϊόντα παρατηροῦνται τὰ ἀκόλουθα :

α) **Καπνός.** Ἡμέση τιμὴ ἐξαγωγῆς καπνοῦ εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. ἦτο κατὰ τὸ 1962/63 ὑψηλοτέρα τῆς περιόδου 1961/62, πλὴν ὅμως αἱ φορτωθεῖσαι ποσότητες ἦσαν οὐσιωδῶς μειωμένοι πλὴν τῆς Ἰταλίας. Καίτοι κατὰ τὴν περίοδον 1962/63 τὰ ἑλληνικὰ καπνὰ εἰσήχθησαν μὲ μειωμένον κατὰ 50% δασμὸν, ἐν τούτοις, αἱ ἐξαγωγὰι μᾶς ἐμειώθησαν, δεδομένου ὅτι ἡ αὔξησις τῶν τιμῶν ἀντεστάθησε πλήρως τὴν μείωσιν τῆς ἐπιβαρύνσεως ἐκ δασμῶν. Αἱ ἔχουσαι μονοπώλιον χῶραι, ἡ μὲν Ἰταλία ἠγόρασε καπνὰ πλέον τῆς ἐκ τοῦ πρωτοκόλλου 15 ὑποχρεώσεώς της (λόγῳ τῶν καταστροφῶν ἐκ τοῦ περονόσπορου), ἡ δὲ Γαλλία ἠγόρασε ὀλιγωτέρας τῆς ὑποχρεώσεώς της ποσότητας. Διὰ τὰς ἐξαγωγὰς καπνοῦ εἰς τὴν Ε. Ο. Κ. μακροχρονίως σημασίαν ἔχει τὸ πρωτόκολλον 16 τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως τὸ καθορίζον τὴν κοινὴν γεωργικὴν ἐπὶ τοῦ καπνοῦ πολιτικὴν. Μέχρι τέλους τοῦ 1965 αἱ ἀποφάσεις ἐπὶ

τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς θὰ λαμβάνωνται καθ' ὁμοφωνίαν τῆς Ἑλλάδος. Μετά, ὅμως, τὸ πέρασ τοῦ 1965 αἱ ἀποφάσεις θὰ λαμβάνωνται κατὰ πλειοψηφίαν, ὁπότε ἡ Ἑλλάς χάνει τὸ δικαίωμα ἀρνησικυρίας. Συνεπῶς, ἐπιβάλλεται ὅπως ἡ χώρα μας ἐπιδιώξη τὴν αὐξησιν τῆς παραγωγῆς καὶ τῶν ἐξαγωγῶν καπνοῦ εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. μέχρι τοῦ 1965 καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς κοινῆς πολιτικῆς καὶ τὴν ἐπιβολὴν τῶν κατ' αὐτὴν ἀπόψεων τῆς.

β) **Σταφίδες.** Αἱ ἐξαγωγαὶ σταφίδος κατὰ τὸ 1962/63 ἐκινήθησαν εἰς τὸ αὐτὸ περίπου ἐπίπεδον ὡς καὶ πέρυσιν. Αἱ προοπτικαὶ κατόπιν τῆς συνδέσεως δὲν μεταβάλλονται οὐσιωδῶς δεδομένου ὅτι ἡ σημαντικωτέρα πελάτις, ἡ Δυτ. Γερμανία, εἰσάγει τὸ προϊόν ἀδασμολόγητον ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας, ὃ δὲ δασμὸς τοῦ κοινοῦ ἐξωτερικοῦ δασμολογίου εἶναι χαμηλὸς (9%) καὶ θὰ ἐφαρμοσθῇ πλήρως ἀπὸ 1/1/1968.

γ) **Ὀρυκτὰ—Μεταλλεύματα.** Αἱ ἐξαγωγαὶ ὀρυκτῶν—μεταλλευμάτων ἐμφανίζουσι συνεχῆ μείωσιν ὀφειλομένην κυρίως εἰς τὸν βωξίτην καὶ τὸ μέταλλευμα ψευδαργύρου. Ἡ προοπτικὴ τῆς παραγωγῆς ἐν Ἑλλάδι ἀλουμίνιου ἐπέβαλε τὴν ἀπαγόρευσιν ἐλευθέρως ἐξαγωγῆς τοῦ μεταλλεύματος καὶ τὸν καθορισμὸν ποσοστῶσεων ἐξαγωγῆς. Ἡ καθορισθεῖσα δὲ ποσοστῶσις πρὸς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. ἀνέρχεται εἰς 500 χιλ. τόννους περίπου.

δ) Αἱ ἐξαγωγαὶ *νωπῶν ὀπωρῶν* σημειοῦν συνεχῆ ἄνοδον, κυρίως δὲ ἐξάγονται ροδάκινα, μῆλα, σταφυλαὶ κ.λ.π., ἐνῶ αἱ ἐξαγωγαὶ ἐσπεριδοειδῶν ἦσαν μέχρι τοῦδε ἀσήμαντοι. Κατὰ τὸ 1962/63, ὅμως, σημαντικὴ ποσότης ἐσπεριδοειδῶν ἐξήχθη συνετεία τῶν καταστροφῶν, ποῦ ὑπέστη ἡ παραγωγή τῶς χωρῶν τῆς Δυτ. Εὐρώπης, λόγω τῶν κακοκαιριῶν τοῦ χειμῶνος 1962/63. Αἱ ἐξαγωγαὶ μῆλων, ἐξ ἄλλου, δὲν ἔχουσι σταθερὰν τάσιν, ἀλλ' ἐξαρτῶνται ἀπὸ τὴν αὐτόθι παραγωγὴν (κυρίως δὲ τῆς Δ. Γερμανίας).

Αἱ ἐξαγωγαὶ ἐλληνικῶν ἐσπεριδοειδῶν, σταφυλῶν καὶ ροδακίνων εἰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. ὑπόκεινται εἰς μειωμένον κατὰ 40% δασμὸν μὲ προοπτικὴν περαιτέρω μειώσεως μέχρις ἐφαρμογῆς τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς (ἄρθρον 35). Δεδομένου ὅμως ὅτι ὑπάρχει σοβαρὰ παραγωγή ὁμοίων προϊόντων εἰς τὸν χώρον τῆς Ε.Ο.Κ., προεβλέφθησαν εἰς τὸ Πρωτόκολλον 18 τῆς Συμφωνίας ρῆτραι διαφυγῆς διὰ τὰ κράτη—μέλη, ἐφ' ὅσον αἱ ἐξαγωγαὶ τῆς Ἑλλάδος πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. ὑπερβαίνουσι τὰ ἐξῆς ὄρια: 1) Ἀπὸ τοῦ 1962 διὰ τὰ ἐσπεριδοειδῆ 22.000 τόννοι, τὰς σταφυλὰς 15.000 τόνν., τὰ ροδάκινα 40.000 τόνν., 2) ἀπὸ τοῦ 1963 μέχρι τοῦ 1966 τὰ προηγούμενα ποσὰ προσυξάνονται κατὰ 20%, ἐτησίως καὶ 3) ἀπὸ τοῦ 1967 κατὰ ποσοστὸν ὀριζόμενον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου Συνδέσεως.

ε) Αἱ ἐξαγωγαὶ *ἐλαιοκομικῶν* δὲν ἐμφανίζουσι σταθερότητα, δεδομένου ὅτι ἡ ἐν Ἑλλάδι παραγωγή ὑπόκειται εἰς τὴν παρεναιτοφορίαν καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς καταναλώσεως εἶναι μεγάλαι. Κύριος πελάτης δὲ εἰς τὴν Ε.Ο.Κ. εἶναι ἡ Ἰταλία. Αἱ εἰσαγωγαὶ ἐλαιολάδου εἰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. ὑπόκεινται εἰς ἐθνικοὺς δασμούς, οἱ ὅποιοι θὰ προσαρμῶζονται βαθμιαίως διὰ νὰ φθάσουν τὸ

επίπεδον 17—20% μετά τὸ πέρας τῆς μεταβατικῆς 12ετοῦς περιόδου. Διὰ τὰς εισαγωγὰς ἐξ Ἑλλάδος τυγχάνει ἐφαρμογῆς δασμὸς μειωμένος κατὰ 40% μὲ περαιτέρω μειώσεις μέχρις ἐφαρμογῆς τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς κατὰ τὰ διαλαμβανόμενα εἰς τὸ ἄρθρον 35 τῆς Συμφωνίας.

στ) Αἱ ἐξαγωγαὶ βιομηχανικῶν καὶ βιοτεχνικῶν προϊόντων εἶναι ἀσήμαντοι. Διὰ πρώτην φοράν ἐσημείωσαν σημαντικὴν ἄνοδον κατὰ τὸ 1961/62. Κατὰ δὲ τὸ 1962/63, παρὰ τὴν κατὰ 50% μείωσιν τῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν εισαγωγῶν ἐξ Ἑλλάδος, αἱ ἐξαγωγαὶ ἐμειώθησαν. Διαπιστοῦται συνεπῶς ὅτι ἡ μείωσις τῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν ἐλληνικῶν προϊόντων δὲν ἀποτελεῖ κίνητρον αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν, δεδομένου ὅτι ὑφίστανται ὀργανικαὶ ἀδυναμίαι καὶ ἀνεπάρκειαι εἰς τὴν ἐλληνικὴν παραγωγὴν.

ζ) Καὶ διὰ ἕτερα ἐλληνικὰ προϊόντα, πλὴν τῶν ἀνωτέρω (περιλαμβανόμενα εἰς τὸν πίνακα III τῆς Συμφωνίας), ἰσχύουν μειωμένοι δασμοὶ καὶ δασμολογικαὶ ποσοστώσεις.

4) Αἱ ἐξαγωγαὶ πρὸς τὰς λοιπὰς χώρας τῆς *Εὐρωπαϊκῆς Νομισματικῆς Συμφωνίας* κατὰ τὸ 1962/63 παρέμεινον εἰς τὸ αὐτὸ μὲ τὸ περυσινὸν ἐπίπεδον ἐν τῷ συνόλῳ των. Ὡς πρὸς τὰ ἐπὶ μέρους προϊόντα αὐξήσιν ἐσημείωσαν ὁ καπνὸς (1), αἱ σταφίδες καὶ τὰ λοιπὰ προϊόντα, ἐνῶ μείωσιν ἐπαρουσίασαν ὁ βάμβαξ (μὴ ἐπαναληφθεισῶν ἐξαγωγῶν εἰς Πορτογαλίαν), τὰ βιομηχανικὰ (μὴ ἐπαναληφθεισῶν ἐξαγωγῶν εἰς Τουρκίαν καὶ Δανίαν εἰς οἷαν ἔκτασιν ὡς πέρυσι) καὶ τὰ ρητινικὰ προϊόντα.

Πίναξ 10

Ἐξαγωγαὶ εἰς λοιπὰς χώρας τῆς Ε.Ν.Σ. (εἰς ἑκατ. \$)

	1960/61	1961/62	1962/63
Καπνὸς	5,7	7,3	7,5
Βάμβαξ	1,9	2,9	1,9
Σταφίδες	0,7	0,7	1,0
Κολοφώνιον	0,7	0,4	0,1
Ὀρυκτὰ - μεταλλεύματα	1,5	1,9	1,7
Βιομηχανικὰ - βιοτεχνικὰ	0,5	1,2	0,6
Λοιπὰ	3,0	5,0	6,8
	14,0	19,4	19,6

5) Αἱ ἐξαγωγαὶ πρὸς τὸ *Σοβιετικὸν Συγκρότημα* ἐσημείωσαν κατὰ τὸ 1962/63 περαιτέρω ἄνοδον μὲ σημαντικῶς μειωμένον ἔναντι τῶν προηγουμένων ἐτῶν ρυθμὸν.

1) Αὐξήσιν ἐσημείωσαν αἱ ἐξαγωγαὶ καπνοῦ πρὸς Αὐστρίαν, ἐνῶ σημαντικὴν μείωσιν πρὸς Ἑλβετίαν.

Πίναξ 11

Έξαγωγαι πρὸς τὸ Σοβιετικὸν Συγκρότημα (εἰς ἑκατ. \$)

	1960/61	1961/62	1962/63
Καπνὸς	16,9	14,6	17,1
Σταφίδες	3,7	4,6	4,5
Βάμβαξ	10,8	14,4	15,2
Ἐλαίαι	1,9	2,4	3,0
Ἐσπεριδοειδῆ	5,0	7,2	6,9
Δέρματα	3,8	4,0	3,8
Κολοφώνιον	1,5	1,0	0,3
Ὀρυκτὰ - Μεταλλεύματα	2,6	2,5	2,1
Κλωστοῦφαντουργικά	2,0	0,5	0,2
Λοιπὰ	3,1	5,8	5,7
	51,3	57,0	58,6

Ἡ αὔξησις τῶν εἰσπράξεων ἐξ ἐξαγωγῶν καπνοῦ ὀφείλεται εἰς ἠϋξημένας μέσας τιμὰς ἐνῶ αἱ ἐξαχθεῖσαι ποσότητες ἦσαν μειωμέναι ἔναντι τῆς περιόδου 1961/62. Ἐκ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος προκύπτει ὅτι δύο μόνον προϊόντα, ὁ καπνὸς καὶ ὁ βάμβαξ ἀποτελοῦν τὰ 50 % τῶν ἐξαγωγῶν πρὸς τὰς ἀνατολικὰς χώρας, αἱ δὲ ἐξαγωγαι ἐσπεριδοειδῶν ἀποτελοῦν τὰ 60 % διὰ τὸ 1962/63 καὶ τὰ 73 % διὰ τὸ 1961/62 τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ εἴδους τούτου.

Ἡ κατὰ χώραν ἐξέλιξις τῶν ἐξαγωγῶν ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Πίναξ 12

(εἰς ἑκατ. \$)

	1960/61	1961/62	1962/63
Ρωσία	18,6	23,1	24,2
Τσεχοσλοβακία	9,4	10,8	7,5
Πολωνία	4,7	6,6	7,7
Οὐγγαρία	8,1	5,5	7,0
Ἀνατολικὴ Γερμανία	5,0	5,4	4,9
Βουλγαρία	3,1	2,6	4,5
Ρουμανία	2,4	3,0	2,8

6) Αἱ πρὸς τὴν Δοιπὴν Ἐυρῶπην ἐξαγωγαι ἐσημείωσαν κατὰ τὸ 1962/63 μείωσιν ὀφειλομένην εἰς τὸν βάμβακα, τὸν καπνόν, τὰ κλωστοῦφαντουργικά καὶ τὰ ἀκατέργαστα δέρματα.

Πίναξ 13

Ἐξαγωγαὶ πρὸς Δοιπὴν Εὐρῶπην (Γιουγκοσλαβίαν-Φιλλανδίαν) εἰς ἑκατ. \$

	1960/61	1961/62	1962/63
Βάμβαξ	5,5	8,8	7,3
Καπνὸς	1,9	2,4	1,7
Ἐσπεριδοειδῆ	1,2	1,8	2,1
Δέρματα ἀκατέργαστα	1,9	2,0	1,3
Νωπαὶ ὀπῶραι	0,8	1,2	1,2
Σουλτανίνα	0,5	1,0	0,9
Κλωστοῦφαντουργικὰ	1,0	2,2	0,9
Λοιπὰ	1,4	3,6	2,5
	14,2	23,0	17,9

7) Αἱ πρὸς τὰς χώρας τῆς *Μέσης Ἀνατολῆς* ἔξαγωγαὶ ἐσημείωσαν κατὰ τὸ 1962/63 αὐξησιν ὀφειλομένην εἰς τὸν καπνόν, τὰ κλωστοῦφαντουργικὰ, τὰς ἐλαίας καὶ τὰ δέρματα. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τῆς αὐξήσεως προέρχεται ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον.

Πίναξ 14

Ἐξαγωγαὶ πρὸς χώρας *Μέσης Ἀνατολῆς* (εἰς ἑκατ. \$)

	1960/61	1961/62	1962/63
Καπνὸς	2,2	0,7	2,5
Ἐλαῖαι	0,5	0,6	1,6
Δέρματα	1,1	0,9	1,0
Βάμβαξ	—	0,9	0,7
Σταφίδες	—	0,3	0,4
Κλωστοῦφαντουργικὰ	0,1	0,1	0,9
Λοιπὰ βιομηχανικὰ	0,6	0,7	0,7
Κολοφώνιον	0,2	0,4	0,2
Λοιπὰ	1,5	1,6	0,0
	6,2	6,2	8,8

8) Αἱ πρὸς τὴν *Ἄπω Ἀνατολήν* ἔξαγωγαὶ μας εὐρίσκονται εἰς λίαν χαμηλὸν ἐπίπεδον, αἱ δὲ ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος μεταβολαὶ εἶναι εἰς ἀπολύτους ἀριθμοὺς ἀσήμαντοι. Τὸ κυριώτερον δὲ ἐξαγωγίμον προῖον εἶναι ὁ καπνός.

Πίναξ 15

Ἐξαγωγαὶ πρὸς Ἄπω Ἀνατολήν (*Ἰαπωνίαν*) εἰς ἑκατ. \$

	1960/61	1961/62	1962/63
Καπνὸς	0,9	1,7	1,7
Σουλτανίνα	0,2	—	0,2
Σπόγγοι	—	0,1	0,3
Βιομηχανικὰ	—	0,1	0,2
Λοιπὰ	—	0,3	0,3
	1,1	2,2	2,7

9) Αἱ πρὸς τὰς χώρας τῆς *Λατινικῆς Ἀμερικῆς*, ἐπίσης, ἔξαγωγαὶ μας

εύρισκονται εις μη ίκανοποιητικόν ύψος, παρά δὲ τὴν εύρνομένην ἀγορὰν αἱ δυνατότητες τοποθετήσεως ἑλληνικῶν προϊόντων εἶναι περιωρισμένοι, λόγω τῶν ποικίλων περιορισμῶν, ποὺ ἰσχύουν εἰς τὰς χώρας αὐτάς.

Πίναξ 16
Ἐξαγωγὰὶ πρὸς Δατινικὴν Ἀμερικὴν (εἰς ἑκατ. \$)

	1960/61	1961/62	1962/63
Κολοφώνιον	3,8	0,9	0,7
Καπνὸς	0,2	0,1	0,2
Ἐλαῖαι	0,1	0,2	0,1
Βιομηχανικά	—	—	0,1
Λοιπὰ	0,3	0,2	0,3
	4,4	1,4	1,4

Τὸ κυριώτερον προϊόν τῶν πρὸς τὰς χώρας αὐτάς ἐξαγωγῶν εἶναι τὸ κολοφώνιον, τοῦ ὁποῖου ὅμως αἱ ἐξαγωγὰὶ συνεχῶς μειοῦνται λόγω τῶν δυσμενῶν συνθηκῶν τῆς διεθνούς ἀγορᾶς τοῦ εἴδους τούτου.

VII. Κατὰ προϊόν ἀνάλυσις

1) **Καπνός.** Αἱ κατὰ τὸ ἐξαγωγικὸν ἔτος 1962/63 εἰσπράξεις ἐκ καπνοῦ ἀνῆλθον εἰς \$ 95,9 ἑκατ., ἤτοι εἰς τὸ μεγαλύτερον ὕψος ποὺ ἔφθασαν ποτέ, σημειώσασαι αὐξησιν ἔναντι τοῦ 1961/62 κατὰ \$ 12,3 ἑκατ. καὶ ἔναντι τοῦ 1957/58, ἔτους μὲ τὸ σημαντικώτερον μεταπολεμικὸν ὕψος, κατὰ \$ 11,8 ἑκατ. Ἡ σημειωθείσα αὐξησης εἶναι ἀποκλειστικῶς προϊόν τῆς κατὰ 40% αὐξήσεως τῆς μέσης ἐξαγωγικῆς τιμῆς κατὰ τὸ 1962/63 ἔναντι τοῦ 1961/62, δεδομένου ὅτι αἱ ἐξαχθεῖσαι ποσότητες ἦσαν κατὰ 10.000 τόννους μειωμένοι.

Ἡ αὐξησης τῆς μέσης ἐξαγωγικῆς τιμῆς ἠκολούθησε τὴν κατὰ 35% αὐξησιν τῆς μέσης σταθμικῆς τιμῆς τῶν χωρικῶν καπνῶν τῆς ἐσοδείας 1961, ἡ ὁποία ἐξήχθη κατὰ τὸ 1962/63. Ἡ αὐξησης δὲ αὕτη ἀντισταθμίζει ἰδίως τὴν μειωμένην παραγωγὴν τῶν ἔτων 1960 καὶ 1961 καὶ θεωρεῖται ὑπερβολικὴ, δεδομένης τῆς ἀποτόμου κινήσεώς της. Τὴν αὐξησιν τῶν τιμῶν διευκόλυνε καὶ ἡ μείωσις τῆς παραγωγῆς καπνοῦ ἐν Εὐρώπῃ, λόγω τοῦ περονοσπόρου, ὡς ἐπίσης, καὶ ἡ καλυτέρα ποιοτικὴ σύνθεσις αὐτοῦ.

Πίναξ 17

	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62	1962/93	1963/64 ¹	1964/65 ¹
Ἀποθέματα 1ης Ἰουλίου (χιλ. τόνν.)	14,7	27,5	27,3	15,6	2,9	4,6	(6,6)
Καθαρὰ ἐξαγωγίμος παραγωγὴ προηγουμένου ἔτους (χιλ. τόνν.)	74,8	56,1	52,4	50,6	54,9	70,0	90,0
Συνολικὴ προσφορὰ (χιλ. τόνν.)	89,5	83,6	79,7	66,2	57,8	74,6	(96,6)
Ἐξαγωγὰὶ (χιλ. τόνν.)	62,0	56,3	64,1	63,3	53,2	(68,0)	
Μέση τιμὴ \$ ἀνά τόνν.	1.280	1.290	1.160	1.314	1.817		

1) Ἐκτιμήσεις.

Ἡ ἔξαχθεῖσα ποσότης ἦτο μειωμένη λόγω μειωμένης προσφορᾶς. Ἐκ τῶν στοιχείων τοῦ ἄνωτέρω πίνακος προκύπτει ὅτι ἡ συνολικὴ προσφορὰ καπνοῦ ἔβαινε φθίνουσα καὶ μόνον ἀπὸ τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἔτους 1963/64 θὰ σημειώσῃ καὶ πάλιν ἄνοδον. Χαρακτηριστικὸν δὲ τῶν τελευταίων ἐτῶν εἶναι ἡ μείωσις τῶν ἀποθεμάτων καὶ ἡ ἐξυγίανσις συνεπῶς τῆς καπνικῆς καταστάσεως ἀπὸ ἀδιάθετα ἀποθέματα παλαιότερων ἐτῶν, τὰ ὁποῖα ὠδηγοῦσαν εἰς σύναψιν συμφωνιῶν ἀνταλλαγῆς μετὰ χώρας διμερῶν συμβάσεων. Συνεπεία τῆς κατ' οὐσίαν ἀνυπαρξίας ἀποθεμάτων κατὰ τὸ 1962/63, ἡ προσφορὰ παρὰ τὴν μεγαλύτεραν ἔναντι τοῦ 1961/62 παραγωγῆν, ἦτο μειωμένη. Ἦδη ἐλπίζεται ὅτι λόγω τῆς ηὔξημένης παραγωγῆς τῶν ἐτῶν 1962 καὶ 1963 ἡ ἐξαγωγίμος προσφορὰ καὶ συνεπῶς αἱ ἐξαγωγαὶ θὰ αὐξηθοῦν ὥστε νὰ ὑπερβοῦν κατὰ πολὺ τὸ ὕψος τοῦ ἔτους 1960/61, ὅτε ἐπραγματοποιήθη τὸ μεγαλύτερον ὕψος καπνικῶν ἐξαγωγῶν (εἰς ποσότητα).

Αἱ ἐντὸς τοῦ ἐξαγωγικοῦ ἔτους 1962/63 μέσαι τιμαὶ ἐξαγωγῆς παρουσιάζουν διαφορισμόν. Οὕτω, ἐνῶ αἱ τιμαὶ κατὰ τὸ γ' καὶ δ' τρίμηνον τοῦ 1962 ἦσαν \$ 1.261 καὶ \$ 1.640 ἀνὰ τόννον ἀντιστοίχως, κατὰ τὸ α' ἑξάμηνον τοῦ 1963 ἀνῆλθον εἰς \$ 2.137 ἀνὰ τόννον. Συνεπεία τούτου καὶ τῆς καθυστερήσεως τῶν ἀγορῶν ἐκ μέρους τῶν Η. Π. Α. κατὰ τὸ τελευταῖον τρίμηνον τοῦ 1962, αἱ συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις ἐπραγματοποιήθησαν κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος των ἐντὸς τοῦ α' ἑξαμήνου τοῦ 1963.

Κατὰ τὴν περίοδον 1962/63 ὁ κυριώτερος πελάτης τοῦ καπνοῦ, ἡ Δ. Γερμανία, ἠγόρασε κατὰ 3.000 τόνν. ὀλιγωτέρας ποσότητος. Μειωμένας ποσότητας ἔναντι τοῦ 1961/62 ἠγόρασαν καὶ αἱ λοιπαὶ χῶραι τῆς Ε. Ο. Κ., πλὴν τῆς Ἰταλίας. Οὕτω αἱ ἔξαχθεῖσαι ποσότητες εἰς τὴν Ε. Ο. Κ. ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1961/62 εἰς 24,9 χιλ. τόννους καὶ εἰς 22,5 χιλ. τόννους κατὰ τὸ 1962/63. Ἡ στενότης τῆς προσφορᾶς καὶ ἡ ηὔξημένη μέση τιμὴ ἐξαγωγῆς δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὴν χώραν μας νὰ ἐπωφεληθῇ ἀπὸ τὴν κατὰ τὸ 1962/63 μείωσιν τοῦ δασμοῦ κατὰ 50 %. Ἡ εὐοίανος δὲ προοπτικὴ τῶν πρὸς τὰς χώρας αὐτὰς ἐξαγωγῶν, λόγω τῆς μέχρι τοῦ 1967 καταργήσεως τῶν δασμῶν ἐπὶ τῶν ἑλληνικῶν καπνῶν, μειοῦται καθ' ὃ μέτρον πρόκειται νὰ παραχωρηθοῦν εὐνοϊκαὶ μεταχειρίσεις καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, ἡ ὁποία ἔχει φιλόδοξον σχέδιον ἀναπτύξεως τῶν ἐξαγωγῶν καπνοῦ. Ἡ χώρα αὕτη προβλέπει τὴν κατὰ 33 % αὐξησιν τῶν καλλιεργουμένων ἐκτάσεων ἐντὸς τῆς πενταετίας 1962/67. Τὰς εὐνοϊκὰς ἐπίσης, προοπτικὰς μειώνουν καὶ ἡ πολιτικὴ τοποθετήσεως καπνῶν, πού ἀκολουθοῦν ἄλλαι χῶραι τόσον διὰ ἐπιδοτήσεως (Η. Π. Α.), ὅσον καὶ διὰ ἀσκήσεως Dumping (Ροδεσία).

Αἱ Η. Π. Α. ἠγόρασαν κατὰ τὴν περίοδον 1962/63 τὰς αὐτὰς περίπου ποσότητας μετὰ τὸ 1961/62 καὶ μετὰ τιμὴν κατὰ \$ 558 τὸν τόννον ὑψηλοτέραν τῆς περυσινῆς. Αἱ ἀνατολικά χῶραι ἠγόρασαν κατὰ 5,7 χιλ. ὀλιγωτέρους τόννους. Εἰδικώτερον, ἡ Σοβιετικὴ Ἐνωσις ἔναντι συμβατικῆς ὑποχρέωσεως ἀγορᾶς 7 χιλ. τόννων περίπου, ἠγόρασε 4,2 χιλ. τόννους καὶ μετὰ μέσην τιμὴν κατὰ \$ 1.028 τὸν τόννον ὑψηλοτέραν τῆς περυσινῆς.

2) *Κορινθιακὴ σταφίς.* Αἱ συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις ἐκ τῆς κοριν-

θιακής έμειώθησαν περαιτέρω έντος τής περιόδου 1962/63 φθάσασαι εις τὸ ποσὸν τῶν \$ 14,8 έκ.ατ. ἤτοι τὸ χαμηλότερον τῶν τελευταίων ἐτῶν. Ἡ μείωσις αὐτὴ ὀφείλεται εις τὴν πτώσιν τής μέσης ἐξαγωγικῆς τιμῆς, ἡ ὁποία ἀπὸ τοῦ 1959/60 σημειοῖ συνεχῆ μείωσιν. Οὕτω, ἀπὸ \$ 295 ἀνὰ τόννον τὸ 1958/59 κατῆλθεν ἡ τιμὴ εις \$ 254 τὸ 1961/62 καὶ \$ 248 τὸ 1962/63. Ἡ πτώσις τής τιμῆς τής κορινθιακῆς ὀφείλεται ἐν πολλοῖς εις τὸν ἀνταγωνισμὸν τής σουλτανίνας, τής ὁποίας ἡ μέση τιμὴ, λόγω μεγάλης προσφορᾶς κατῆλθε σημαντικῶς τὰ τελευταῖα ἔτη.

Αἱ ἐξαχθεῖσαι κατὰ τὸ 1962/63 ποσότητες ἀνῆλθον εις 64,5 χιλ. τόννους, ἔναντι 64,2 χιλ. τόννους κατὰ τὸ 1961/62. Δεδομένου δὲ ὅτι ἡ παραγωγή κατὰ τὸ 1962 ἦτο ἡ μεγαλυτέρα τῶν τελευταίων ἐτῶν (108,5 χιλ. τόνν.), σημαντικὸν ἀπόθεμα παρέμεινε πρὸς οἰνοπνευματοποίησιν. Μελλοντικῶς ἐλπίζεται νὰ ἐπιτευχθοῦν καλλίτεροι τιμαὶ λόγω τής ἐπιδράσεως τής συμφωνίας τῶν σουλτανοπαραγωγῶν χωρῶν, αἱ ποσότητες ὅμως κατὰ τὸ 1963/64 θὰ εἶναι μᾶλλον μειωμέναι, λόγω τής μειωμένης κατὰ τὸ 1963 παραγωγῆς.

3) *Σουλτανίνα*. Αἱ ἐξαχθεῖσαι ποσότητες σουλτανίνας κατὰ τὴν περίοδον Ἰουλίου 1962—Ἰουνίου 1963 ἀνῆλθον εις 75 χιλ. τόνν. ἔναντι 46,5 χιλ. τόννων τής περιόδου 1961/62. Ἡ αὔξησις αὐτὴ ὀφείλεται εις τὴν μεγαλυτέραν ἐσοδεῖαν τοῦ 1962 (84,5 χιλ. τόννοι), ἔναντι τοῦ 1961 (55 χιλ. τόννοι). Κατὰ τὴν περίοδον δὲ αὐτὴν ἡ παραγωγή τῶν Η.Π.Α. ἦτο σημαντικῶς μειωμένη, ἐνῶ τῶν λοιπῶν χωρῶν (Τουρκίας, Αὐστραλίας) ἠύξημένη. Παρὰ τὴν κατὰ 61% αὔξησιν τής ἐξαχθείσης ποσότητος, αἱ συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις, ἠύξήθησαν μόνον κατὰ 26%, ἀνελθοῦσαι εις \$ 15,4 έκ.ατ. ἔναντι \$ 12,2 έκ.ατ. τοῦ 1961/62. Τοῦτο σημαίνει ὅτι σημαντικὴν μείωσιν παρουσίασεν ἡ τιμὴ, ἡ ὁποία ἀπὸ \$ 318 ἀνὰ τόννον τὸ 1960/61, κατῆλθεν εις \$ 267 τὸ 1961/62 καὶ \$ 225 τὸ 1962/63. Ἡ συνεχῆς αὐτὴ πτώσις τῶν τιμῶν ὀφείλεται εις τὸν ὄξυν ἀνταγωνισμὸν ποῦ παρετηρήθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εις τὴν διεθνή ἀγοράν, λόγω τής ὑπερπροφορᾶς τῶν παραγωγικῶν χωρῶν καὶ τῶν διευκολυντικῶν μέτρων, ἅτινα ἐλήφθησαν ἀπὸ τὴν Αὐστραλιανὴν Κυβέρνησιν καὶ τὴν πολιτικὴν ὑποτιμῆσεως τοῦ εἶδους, ἡ ὁποία ἠσκήθη ἀπὸ τὴν Τουρκίαν διὰ τὴν εὐχερῆ τοποθέτησιν τής τουρκικῆς σουλτανίνας.

Κατὰ τὴν ἐπομένην ἐξαγωγικὴν περίοδον προβλέπεται μειωμένη ἡ παραγωγή τής Ἑλλάδος καὶ τῶν λοιπῶν χωρῶν, πλὴν τῶν Η.Π.Α., αἱ δὲ τιμαὶ ἠύξημέναι. Ἡ αὔξησις τῶν τιμῶν στηρίζεται εις τὴν γενομένην εις Ἀθήνας συμφωνίαν τῶν σταφιδοπαραγωγῶν χωρῶν, ὅπως καθορισθοῦν κατώτατα ὄρια τιμῶν διαθέσεως τοῦ προϊόντος. Κατόπιν δὲ καὶ τῶν τελευταίων συμφωνιῶν μεταξὺ Ἑλλάδος—Τουρκίας καθωρίσθησαν τιμαὶ διὰ τὸν τύπον No. 4 (Τουρκικὸς No. 9) \$ 270 τὸν τόννον καὶ διὰ τὸν τύπον No. 2 (Τουρκικὸς No. 10) \$ 280 τὸν τόννον. Κατὰ τὴν ἐναρξιν τής νέας ἐξαγωγικῆς περιόδου 1963/64 ἐνῶ ἄλλαι χῶραι προέβησαν εις σημαντικὰ πωλήσεις, ἡ Ἑλλὰς καθυστερεῖ ἐν ἀναμονῇ διαμορφώσεως τῶν συνθηκῶν εις τὴν ἀγοράν.

Ἐκ τῶν ἐλληνικῶν ἐξαγωγῶν σουλτανίνας τὸ μεγαλύτερον μέρος ἀπορροφῶν αἱ χῶραι τής Ε.Ο.Κ. (45%), καὶ ἰδίως ἡ Δ. Γερμανία, καὶ αἱ Ἀνατο-

λικαί χώραι (30 %) και ιδίως ή Σοβιετική Ένωσις. Δεδομένης τής σημαντικῆς συμμετοχῆς τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ. θά πρέπει ή μείωσις τῶν ἔναντι τῆς Ἑλλάδος δασμῶν νά προωθήσῃ τὰς ἐξαγωγὰς τῶν ἑλληνικῶν σταφίδων. Σημειωτέον ὅμως ὅτι ή Δ. Γερμανία δέν ἔχει δασμούς ἐπὶ τῶν σταφίδων, ὑποχρεοῦται ὅμως νά ἐφαρμόσῃ ὅπως και αἱ λοιπαὶ χώραι τῆς Ε.Ο.Κ. τὸν κοινὸν ἑξωτερικὸν δασμὸν (9 %) ἔναντι τῶν τρίτων χωρῶν μέχρι τέλους 1967. Αἱ δὲ λοιπαὶ χώραι ἐμείωσαν τοὺς δασμούς ἔναντι τῆς Ἑλλάδος τὴν 1/11/1962 κατὰ 50 % και προβλέπεται περαιτέρω μείωσις ὡς ἑξῆς: 1/10/1963 20 %, 1/1/1965 20 %, και 1/1/66 10 %.

Δέον νά σημειωθῆ ἔνταῦθα ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν σταφίδων δέν εἶναι τόσον ζήτημα δασμῶν, δεδομένου ὅτι ή ζήτησις ἐν σχέσει πρὸς τὰς τιμὰς δέν παρουσιάζει ἐλαστικότητα, ἀλλὰ περισσότερο ζήτημα δημιουργίας τῆς ἕξεως καταναλώσεως τοῦ προϊόντος τούτου. Ἡ ἔντατικὴ διαφήμισις και ή ἐξευρεσις νέων τρόπων χρησιμοποίησεως τῆς σταφίδος θά συμβάλλουν ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν αὐξησιν τῆς καταναλώσεως.

4) **Βάμβαξ.** Ἡ παγκόσμιος προσφορὰ βάμβακος ἦτο κατὰ τὴν περίοδον 1962/63 ἠϋξημένη ἔναντι τοῦ 1961/62, λόγω τῆς μεγαλύτερας παραγωγῆς, ἐνῶ τὰ ἀποθέματα παραμένουν σταθερά. Ἡ κατανάλωσις, ὅμως, βάμβακος φαίνεται ὅτι ἀνεχαιτίσθη τελευταίως μὲ ἐνδεχόμενον φόβον νά ἀνατραπῆ ή ἰσορροπία ή κρατοῦσα κατὰ τὴν τελευταίαν ἐξαετίαν μεταξύ παραγωγῆς και καταναλώσεως. Αἱ τιμαὶ τοῦ ἀμερικανικοῦ βάμβακος διατηροῦν κάποιαν σταθερότητα, πλὴν ὅμως αἱ τιμαὶ τῶν λοιπῶν ἐξαγωγικῶν χωρῶν ἐκάμφθησαν. Αἱ παγκόσμιοι ἐξαγωγαὶ κατὰ τὸ 1962/63 κινοῦνται μᾶλλον εἰς τὰ περυσινὰ ἐπίπεδα, παρὰ τὴν αὐξησιν τῆς προσφορᾶς. Ἐλπίζεται, ὅμως, ὅτι προσεχῶς αἱ εἰσαγωγικαὶ χώραι θά αὐξήσουν τὰς εἰσαγωγὰς των, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς διὰ λόγους αὐτοαμύνης μειώσεως τῶν ἀποθεμάτων τῶν βιομηχανιῶν.

Ἡ ἑλληνικὴ βαμβακοκαλλιέργεια ὑπῆρξε σημαντικὴ κατὰ τὰ μεταπολεμικὰ ἔτη, αἱ δὲ ἐξαγωγαὶ τοῦ προϊόντος ἀπὸ τοῦ ἔτους 1955 ὑπῆρξαν σημαντικαὶ καίτοι ἐνεφάνισαν σημαντικὰς διακυμάνσεις. Ἡ συμμετοχὴ τοῦ βάμβακος εἰς τὰς ἑλληνικὰς ἐξαγωγὰς ἀπὸ 4,9 % τὸ 1954 ἀνῆλθεν εἰς 16,1 % τὸ 1962. Ἡ συμμετοχὴ ὅμως τῶν ἑλληνικῶν ἐξαγωγῶν βάμβακος ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν παγκοσμίων ἐξαγωγῶν τοῦ εἶδους διεκυμάνθη μεταξύ 0,1 % και 1,4 %. Ὡς ἐκ τούτου ὁ ἑλληνικὸς βάμβαξ δέν δύναται νά ἐπηρεάσῃ τὴν παγκόσμιον προσφορὰν και τὰς τιμὰς και οὕτως ἰσχύει δι' αὐτὸν τὸ καθεστῶς τοῦ πλήρους ἀνταγωνισμοῦ.

Αἱ ἐξαχθεῖσαι κατὰ τὸ 1962/63 ποσότητες βάμβακος ἀνῆλθον εἰς 50,9 χιλ. τόννους, ἔναντι 64,6 χιλ. τόννων τοῦ 1961/62 και 33,0 χιλ. τόννων τοῦ 1960/61. Ἡ μείωσις ἔναντι τοῦ 1961/62 ὀφείλεται εἰς τὴν μειωμένην παραγωγὴν τοῦ 1962, ἔναντι τοῦ 1961, και εἰς τὴν ἠϋξημένην ζήτησιν ἐκ μέρους τῶν ἑγχωρίων βιομηχανιῶν διὰ βάμβακα καλῆς ποιότητος. Τὸ εἰσερεῦσαν, ἐξ ἄλλου, συνάλλαγμα κατὰ τὴν περίοδον 1962/63 ἀνῆλθεν εἰς \$ 33,3 ἑκατ. ἔναντι \$ 39,6 ἑκατ. τοῦ 1961/62 και \$ 22,8 ἑκατ. τοῦ 1960/61. Κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ή

συμμετοχή του βάμβακος ἀνῆλθεν εἰς 12,5%, ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν κατατασσόμενος μετὰ τὸν καπνόν. Ἡ μέση τιμὴ ἐξαγωγῆς ἐσημείωσε πτωσὶν ἀπὸ \$ 634 ἀνὰ τόννον τὸ 1961/62 εἰς \$ 614 τὸ 1962/63.

Αἱ προοπτικαὶ αὐξήσεως τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ δυναμικοῦ τούτου προϊόντος εἶναι συνδεδεμέναι πρὸς τὴν δυνατότητα αὐξήσεως τῆς προσφορᾶς, ἡ ὁποία ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν δυνατότητα προωθήσεως τῆς ἀναδιαρθρώσεως τῶν καλλιεργείων. Ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς ζήτησεως παρετηρήθη μέχρι τοῦ 1961/62 μείωσις τῶν ἀγορῶν ἐκ μέρους τῶν χωρῶν τῆς Ε. Ο. Κ. καὶ αὐξήσις τῶν ἀγορῶν τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ τοῦ Σοβιετικοῦ Συγκροτήματος. Τὸ 1961/62 ἡ συμμετοχὴ τῶν χωρῶν τῆς Ε. Ο. Κ. ηὔξήθη ἀπὸ 19% τὸ 1960/61 εἰς 26%, τὸ δὲ 1962/63 ὑποχωρεῖ καὶ πάλιν ἡ συμμετοχὴ των εἰς 20%. Κατὰ τὸ 1962/63 ὁ κύριος ὄγκος τῶν ἐξαγωγῶν βάμβακος ἐξήχθη εἰς τὸ Σοβιετικὸν Συγκρότημα (45%) καὶ τὴν Γιουγκοσλαβίαν (22%).

Τέλος, δεόν νὰ λεχθῆ ὅτι δὲν ὑφίσταται δασμὸς εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. ἀλλὰ οὔτε κοινὸς ἐξωτερικὸς δασμὸς προβλέπεται, ὁ ὁποῖος θὰ καθίστα ἐνδεχομένως πλεονεκτικὴν τὴν θέσιν τοῦ ἑλληνικοῦ βάμβακος. Αἱ ἐξαγωγαὶ ἀναμένεται ὅτι θὰ εἶναι ηὔξημέναι κατὰ τὸ 1963/64, δεδομένου ὅτι ἡ παραγωγὴ προβλέπεται εἰς ἀνώτερα τοῦ 1961 ἐπίπεδα.

5) *Νωπαι ὀπώραι.* α) *Ἐσπεριδοειδῆ.* Παρὰ τὴν καθυστέρησιν τῶν φορτώσεων κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1962/63, λόγῳ τῶν συνεχῶν βροχοπτώσεων, αἱ ἐξαγωγαὶ ἑλληνικῶν ἐσπεριδοειδῶν ἔφθασαν εἰς ὕψος μεγαλύτερον ὄλων τῶν προηγουμένων ἐτῶν. Αἱ ἐξαχθεῖσαι ποσότητες ἔχουν ὡς ἀκολούθως κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη (εἰς χιλ. τόννους):

	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
Λεμόνια	17,8	32,7	27,1	32,8	38,0
Πορτοκάλια	13,0	24,6	20,9	41,1	55,3

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιτευχθεῖσα αὐξήσις τῶν ἐξαγωγῶν ὀφείλεται κατὰ κύριον λόγον εἰς τὴν μειωμένην, λόγῳ τῶν παγετῶν, παραγωγὴν τοῦ 1962/63 εἰς Εὐρώπην καὶ Ἀμερικὴν, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας ὅλα τὰ νωπὰ ἀπήλαυσαν καλλιτέρων τιμῶν, μετὰ τὴν συνεχῆ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πτώσιν των.

Χαρακτηριστικὸν τῶν ἐξαγωγῶν ἐσπεριδοειδῶν εἶναι ὅτι ἐνῶ καθ' ὅλα τὰ προηγούμενα ἔτη αἱ ἀγοραὶ ἐκ μέρους τῆς Δ. Εὐρώπης ἦσαν ἀσήμαντοι καὶ κύριος ἀγοραστὴς ἦτο ἡ Σοβ. Ἐνωσις καὶ ἡ Γιουγκοσλαβία, κατὰ τὸ 1962/63 τὸ ποσοστὸν συμμετοχῆς τῶν ἐξαγωγῶν ἐπὶ τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν τοῦ εἶδους πρὸς τὸ Σοβιετικὸν Συγκρότημα ἐμειώθη ἀπὸ 73% εἰς 58%, τῆς Γιουγκοσλαβίας παρέμεινε σταθερὸν (18%) καὶ τῆς Ε.Ο.Κ. ηὔξήθη ἀπὸ 2% εἰς 10%. Εἰς τὴν αὐξήσιν τῶν πρὸς τὴν Ε.Ο.Κ. ἐξαγωγῶν ἐσπεριδοειδῶν συνέβαλε τὸ γεγονός τῆς μειωμένης παραγωγῆς τῶν κυρίων προμηθευτῶν αὐτῆς (Ἰταλίας, Ἰσπανίας) καὶ ἡ ἀναστολὴ καταβολῆς εἰσαγωγικῶν δασμῶν εἰς τὰς εἰσαγωγικὰς χώρας.

Αἱ ἐκ τῶν ἐσπεριδοειδῶν συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις ἀνῆλθον κατὰ τὸ 1962/63 εἰς \$ 11,8 ἑκατ. ἐναντι \$ 9,8 ἑκατ. τοῦ 1961/62.

β) *Λοιπὰ νωπά ὀπωρά.* Αἱ ἐξαχθεῖσαι ποσότητες μῆλων καὶ ροδακίων κατὰ τὸ 1962/63 ἐσημείωσαν πτώσιν μετὰ τὴν θεαματικὴν αὔξησιν κατὰ τὸ 1961/62. Αἱ συναλλαγματικαὶ ὅμως εἰσπράξεις ὄλων τῶν νωπῶν ὀπωρῶν, πλὴν τῶν μῆλων, ἐσημείωσαν περαιτέρω αὔξησιν κατὰ \$ 0,9 ἑκατ. ἤτις ὀφείλεται κυρίως εἰς τὰς καλλιτέρας τιμὰς, τὰς ὁποίας ἀπήλαυσαν τὰ νωπὰ κατὰ τὸ 1962/63. Αἱ ἐξαγωγαὶ μῆλων ἐπηρεάζονται συνήθως ἀπὸ τὴν ἀντίστοιχον παραγωγὴν εἰς Δ. Εὐρώπην (καὶ κυρίως Δ. Γερμανίαν), ἡ ὁποία ἦτο ἠϋξημένη κατὰ τὸ 1962/63 καὶ προβλέπεται περαιτέρω ἀνοδος κατὰ τὸ 1963/64.

Ὡς πρὸς τὰς προοπτικὰς μελλοντικῶν ἐξαγωγῶν ἐσπεριδοειδῶν καὶ λοιπῶν ὀπωρῶν εἰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ., δεόν νὰ λεχθῆ ὅτι αἱ καθορισθεῖσαι δασμολογικαὶ ποσοστῶσεις, βάσει τῆς Συμφωνίας Συνδέσεως, καὶ αἱ δυνατότητες αὔξεσιν τούτων ἐπιτρέπουν τὴν περαιτέρω αὔξησιν τῶν ἐξαγωγῶν, ἐφ' ὅσον ὑπάρξη πλήρης συμμόρφωσις πρὸς τοὺς θεσπισθέντας ὑπὸ τῆς Ε.Ο.Κ. κανόνας τυποποιήσεως. Ἄλλωστε ἡ προσφορὰ τῶν ἐλληνικῶν νωπῶν εἶναι μικρὰ ἐν σχέσει πρὸς τὴν ἀπορροφητικὴν ἰκανότητα τῶν χωρῶν τῆς Ε.Ο.Κ., καὶ συνεπῶς εἰς ἡμᾶς ἔγκειται ἡ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων ἀπορροφήσεώς των διὰ τῆς ὀργανώσεως τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς ἐμπορίας.

6) *Ἐλαιοκομικά.* Αἱ ἐξαγωγαὶ ἐλαιοκομικῶν ἦσαν σημαντικαὶ κατὰ τὴν περίοδον 1962/63 συνεπεῖα τῆς ὑψηλῆς παραγωγῆς τοῦ 1961. Αἱ ἐξαχθεῖσαι ποσότητες ἐλαιολάδου ἐπλησίασαν τὸ καθορισθὲν ὄριον παγίας ἐξαγωγῆς 10 χιλ. τόννων ἀνελθοῦσαι εἰς 8,9 χιλ. τόννους. Συνεπεῖα ὅμως τῶν ἀποτόμων διακυμάνσεων τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς μὴ ὑπάρξεως σαφοῦς ἐξαγωγικῆς πολιτικῆς, αἱ ἐξαγωγαὶ ἐλαιολάδου δὲν ἀναμένεται νὰ ἀποτελέσουν σταθερὰν συναλλαγματικὴν πρόσοδον. Ἡ παραγωγή τοῦ 1963 ἐλπίζεται νὰ ἀνέλθῃ εἰς 210 χιλ. τόννους ὑπολογιζομένων δὲ καὶ τῶν κρατικῶν ἀποθεμάτων θὰ καταστῆ δυνατὴ μᾶλλον καὶ ἢ κατὰ τὸ 1963/64 ἐξαγωγή εἰς σημαντικὸν βαθμὸν. Αἱ ἐξαχθεῖσαι ποσότητες ἐλαίων καὶ ἐλαιολάδου κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἔχουν ὡς ἀκολούθως (εἰς χιλ. τόννους):

	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63
Ἐλαῖαι	12,2	16,6	5,2	6,4	18,2
Ἐλαιολάδον	1,8	11,8	0,6	1,3	8,9

Αἱ συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις κατὰ τὸ 1962/63 ἀνῆλθον τοῦ μὲν ἐλαιολάδου εἰς \$ 5,5 ἑκατ. ἔναντι \$ 0,7 ἑκατ. τοῦ 1961/62, τῶν δὲ ἐλαίων εἰς \$ 6,9 ἑκατ. ἔναντι \$ 6,1 ἑκατ. τοῦ 1961/62.

Τὰ ἐλαιοκομικὰ προϊόντα ἀνήκουν εἰς τὸν πίνακα τοῦ παραρτήματος III τῆς Συμφωνίας τῶν Ἀθηνῶν καὶ συνεπῶς ἀπὸ 1/11/62 ἴσχυον εἰς τὰς χώρας τῆς Ε.Ο.Κ. οἱ μειωμένοι κατὰ 30—35% δασμοὶ ἔναντι τῶν κρατῶν—μελῶν καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὁ δὲ ἐξωτερικὸς δασμὸς ἔναντι τῶν τρίτων χωρῶν εἶναι διὰ τὸ ἐλαιολάδον 17—20%, διὰ τὰς ἐλαίας ἐν ἄλλῃ 8%, μὲ μέχρι τοῦδε προσαρμογὴν τῶν ἐθνικῶν δασμῶν κατὰ 60%.

Ἀπὸ 1/7/1963 ὁ ἔναντι τῆς Ἑλλάδος δασμὸς ἐμειώθη περαιτέρω κατὰ 10%.

7) *Οἶνος—ποτά.* Αἱ συναλλαγματικαὶ εἰσπράξεις κατὰ τὸ 1962/63 ἐση-

μείωσαν αύξησιν κατά § 0,2 έκατ. έναντι του 1961/62. 'Ο κυριώτερος πελάτης ήτο ή Ε.Ο.Κ., εκ τής όποίας εισεπράχθη τό ήμισυ περίπου των εκ § 3.1 έκατ. εισπράξεων εκ οίνων—ποτών.

'Ως γνωστόν, εις τήν Ε.Ο.Κ. ύπάρχει κοινή όργάνωσις άγοράς οίνου με προοπτικήν έλευθέρας κυκλοφορίας μέχρι του 1970. 'Ως πρòς τήν 'Ελλάδα θα ίσχύη παγιοποίησις του κατά τήν ύπογραφήν τής Συμφωνίας των 'Αθηνών ύφισταμένου καθεστώτος μέχρις έφαρμογής τής κοινής γεωργικής πολιτικής (άρθρ. 37), με παραχώρησιν όμως δασμολογικών ποσοστώσεων ως εξής: α) Γερμανία: 6.500 τόνοι οίνων και 10.000 τόνοι οίνων δι' έπεξεργασίαν. Μετά τήν έξάντλησιν των άνωτέρω ποσοστώσεων αί εισαγωγαι θα έπιβαρύνωνται με ένα ενδιάμεσον δασμόν. Αί εισαγωγαι οίνων Σάμου είναι άπεριόριστοι. β) Γαλλία: 500 τόνοι, γ) 'Ιταλία: 200 τόνοι (οίνοι ποιότητας). δ) Βενελυξ: θα όρίσουν ποσοστώσεις, ως και δια τας λοιπάς χώρας τής Ε.Ο.Κ.

8) *Όρυκιά—Μεταλλεύματα*. Αί έξαγωγαι έσημείωσαν κατά τό 1962/63 μείωσιν κατελθοῦσαι εις § 14,1 έκατ. έναντι § 16,4 έκατ. του 1961/62. 'Η μείωσις αύτη όφείλεται κατά ένα μέρος εις τον βωξίτην, δια τον όποιον καθωρίσθη ποσόστωσις έξαγωγής εν όψει των αναγκών του μέλλοντος να λειτουργήση έργοστασίου άλουμινίου. 'Η ίδρυσις επίσης, ύψικαμίνων ύπό τής «Χαλυβουργικής» και του όμίλου Esso—Papax θα άπορροφήσουν σημαντικές ποσότητες μεταλλευμάτων σιδήρου.

9) *Δέρματα άκατεργάστα*. Αί έξαγωγαι άκατεργάστων δερμάτων έμείωθησαν κατά § 1,9 έκατ. κατελθοῦσαι εις § 9,2 έκατ. έναντι § 11,1 έκατ. του 1961/62. 'Η αύξησις τής κτηνοτροφικής παραγωγής, καιτοι ουχι εις ίκανοποιητικόν βαθμόν, και ή πολιτική εισαγωγής ζώντων ζώων πρòς σφαγήν αντί σφαγίων θα έπιτρέψη τήν αύξησιν τής προσφοράς άκατεργάστων δερμάτων, δια τα όποια ύπάρχει προοπτική έγχωρίου έπεξεργασίας και μεταποίησεως, έφ' όσον ιδρυθούν αί κατάλληλοι βιομηχανικαι μονάδες.

10) *Βιομηχανικά και βιοτεχνικά προϊόντα*. Αί έξαγωγαι των προϊόντων τούτων παρέμειναν εις τό αυτό με τό επίπεδον του 1961/62, ήτοι εις § 10,0 έκατ. Τό επίπεδον τούτο παρὰ του ότι είναι διπλάσιον εκείνου που έπραγματοποιήθη πρò τετραετίας δεν δύναται να θεωρηθή ίκανοποιητικόν. Σημαντικώτερα έξαγωγήματα βιομηχανικά προϊόντα είναι τα κλωστοϋφαντουργικά, τα είδη λαϊκής τέχνης, τα χημικά - φαρμακευτικά, τα γεωργικά εργαλεία, ενώ αί έξαγωγαι τσιμέντων συνεχώς μειοῦνται των δε σιδηροφύλλων και λοιπών βιομηχανικών αί έξαγωγαι είναι εύκαιριακά.

'Η ανάπτυξις των βιομηχανικών έξαγωγών καθίσταται άναγκαία δια τήν αντιμετώπισιν του προβλήματος του έμπορικού ίσοζυγίου, δεδομένου ότι ή ανάπτυξις των έξαγωγών των πατροπαραδότων προϊόντων ύπόκειται εις φθινούσας έπίδόσεις και αντιμετωπίζει στενότητας εκ του χαρακτήρος τής γεωργίας. 'Αλλωστε στατιστικώς άποδεδειγμένον είναι τό γεγονός ότι αί χώραι που άνέπτυξαν σημαντικώς τας έξαγωγάς των τό όφείλουν εις τα βιομηχανικά προϊόντα. 'Η αύξησις των παγκοσμίων έξαγωγών βιομηχανικών προϊόντων ήτο ταχύτερα εκείνης των λοιπών προϊόντων. Πρòς τήν κατεύθυν-

σιν τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐξαγωγῶν βιομηχανικῶν εἰδῶν στρέφεται τελευταίως ἡ οἰκονομικὴ πολιτικὴ τῆς Ἑλλάδος διὰ τῆς θεσπίσεως κινήτρων, ὡς εἰς τὰ προηγούμενα ἀνεπτύχθη.

Πίναξ 18
Ἐξαγωγὰ κατὰ ἐξαγωγικὰ ἔτη
(Ἑκατ. \$)

	1958/59	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	Μεταβολαί	
						1961/62 εἰς ἑκ. \$	1962/63 εἰς %
Α'. Τρόφιμα καὶ ποτὰ	69,0	71,0	51,5	65,8	75,8	+10,0	+15,2
1. Κορινθιακὴ	19,5	17,2	17,9	16,3	14,8	- 1,5	- 9,2
2. Σουλτανίνα	14,1	13,0	8,7	12,2	15,4	+ 3,2	+26,2
3. Ἐλαῖαι	4,5	6,1	4,9	6,1	6,9	+ 0,8	+13,1
4. Ἐλαιόλαδον	1,2	6,2	0,7	0,7	5,5	+ 4,8
5. Οἶνοι καὶ ποτὰ	15,1	2,5	2,9	2,9	3,1	+ 0,2	+ 6,9
6. Ἐσπεριδοειδῆ	4,2	7,2	7,0	9,8	11,8	+ 2,0	+20,4
7. Λοιπαὶ νωπαὶ ὀπω- ραὶ ἐν γένει	3,6	7,0	3,3	9,3	10,2	+ 0,9	+ 9,7
8. Λοιπὰ	6,8	11,8	6,1	8,5	8,1	- 0,4	- 4,7
Β'. Καπνὸς	82,5	67,0	78,0	83,6	95,9	+12,3	+14,7
Γ'. Πρῶται ὄλαι καὶ ἥμικ. προϊόντα	44,3	39,6	49,4	64,0	55,5	- 8,5	-13,3
1. Βάμβαξ	26,3	19,5	22,8	39,6	33,3	- 6,3	-15,9
2. Δέρματα ἐν γένει	8,4	8,5	10,4	11,1	9,2	- 1,9	-17,1
3. Κολοφώνιον-Τερεβινθέλ.	4,1	5,5	9,5	6,2	3,7	- 2,5	-40,3
4. Λοιπαὶ	5,5	6,1	6,7	7,1	9,3	+ 2,2	+31,0
Δ'. Ὀρυκτὰ - μεταλλεύματα	14,8	16,7	17,4	16,4	14,1	- 2,3	- 14,0
Ε'. Βιομηχανικὰ καὶ βιοτ. προϊόντα	4,7	7,1	8,1	10,1	10,0	- 0,1	-
1. Κλωστοῦφαντουργικὰ	1,4	1,3	3,5	4,0	4,6	0,6	+15,0
2. Τιμιέντα	0,8	1,5	1,1	0,3	0,5	0,2	+66,7
3. Λοιπὰ	2,5	4,3	3,5	5,8	4,9	- 0,9	-15,5
ΣΤ'. Παραγγελίαι εἰδῶν Ν.Α.Τ.Ο.	7,4	2,4	8,3	7,2	2,8	- 4,4	-61,1
Ζ'. Λοιπὰ εἶδη	6,0	5,0	5,3	11,1	13,0	+ 1,9	+17,1
Γενικὸν Σύνολον	228,9	208,8	218,8	258,2	267,1	+ 8,9	+ 3,4